

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
 VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 30 f.
 HIRDELTESEK:
 Helyi hirdetés: 20 f.
 Külföldi hirdetés: 15 f.
 Nyitási díj: 10 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, október 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A medve bőrére.
- A székelyek ünnepe.
- Az autobusz próbatulaj.
- A gyásznap.
- A gilisza-affér.
- Miért nagy a pótdadó?
- Boku Szevér kivándorol.
- Letartóztatott kurial tanácsjegyző.
- A vörös nap.
- Tárca: Hany Istók.

A medve bőrére.

Arad, október 2.

A lustáknak és könnyelműeknek közös jeligéje a holnap. A tunya holnapra halasztja, a mit ma megtehetne, a könnyelmű pedig ma elkölti, amit csak holnap fog megkapni.

A holnapnak előre való megkoppasztása nyilatkozik meg Aradváros háztartásában. Egyik kirívó jele az a határozat, amelylyel a tisztviselők fizetésrendezést és drágasági pótlékot kérő beadványait elintézte. A rendes költségvetés terhére a kéréseket nem lehet teljesíteni. Tudjuk, hogy valamikor benne fogunk fürödni a kilencven százalékos pótdadóban, — de a nép mindenestre egy kis átmenetet kíván. Ennélfogva a város úgy oldotta meg a kérdést: a fizetésrendezésekhez és drágasági pótlékokhoz szükséges összeget kölcsönveszi az alapokból, s így kölcsönözget 1910-ig, „a mikorra „a város pénzügyi viszonyainak jobbra fordulása várható.“

Sem a tanács, sem pedig a főszámvevő

nem született jövendőmondónak. Valószínűnek látszik tehát, hogy valami tényre építették azt a megállapítást, amely szerint a város háztartására jobb napok fognak derülni. Így is van. A jövendölésnek háttere ez:

Az 1909. év végén lejár az arad-csanádi egyesült vasutak harminc éves állami és községi adókedvezménye. Megközelítő számítás szerint e kedvezmény megszűnése révén a községi adók oly nagy összeggel fognak gyarapodni, amely a jelenlegi pótdadónak mintegy husz százalékát teszi. Ha tehát ez a jövedelem-többlet bekövetkezik, akkor vissza lehet fizetni az alapoknak a pótlékokra fölvetett kölcsönt és a pótlékokat be lehet állítani a rendes költségvetés oszlopai alá.

Hát ez még sincsen helyesen. Az méltányolni való szándék, hogy a tanács a tisztviselők jogos érdekeinek kielégítését a polgárság ez idő szerint való megterhelésének elkerülésével akarja megcsinálni, de a városgazdálkodásnak ez a módszere helytelen, s azért kell rámutatni, nehogy a múltban megkezdett rossz példát ezután is állandóvá tegyék.

A múltban is sokszor megesett, hogy a jövendő számlájára költek. Előre számításba vették azt a jövedelmet, amely a Weitzer-féle vagongyár községi adókedvezményének megszűnése által fog bekövetkezni. Számon tartották, hogy az 1883. és 1891. évekbeli építkező föllendülés idején született házak községi adókedvezményei mikor enyésznek el: akkor lesz pénz. Most pedig benne vagyunk az áhitott álla-

potokban, a nélkül, hogy akár a Weitzer-gyár, akár az új házak adója kedvezőbbé tenné a város mérlegét. Sőt esztendőről-esztendőre emelik a pótdadót. S ebben valami természetes is van. A bevételek növekedésével szemben két-háromszoros aránnyal növekszenek a kiadások, a melyek szükségessé válnak. S ha új adóalanyok születnek, azokkal együtt bujnak ki a földből az előre nem sejtett, nagy összegű, de el nem odázható kiadások. Aki tehát előre elkölti a holnap jövedelmét, annak hova-tovább igen rosszul fog állani a szénája.

S ezért joggal félünk attól, hogy az arad-csanádi egyesült vasutak leendő adójának számlájára a drágasági pótlékokon kívül annyit fognak költeni, hogy amikor az bekövetkezik, már semmire jut belőle egyéb, későbbi célokra. Pedig a város a jövő évben adósságait tizenkét millió koronára akarja kikerekíteni. Ez összegnek kamata és törlesztése ugyan egyben-másban, ha a számítások beválnak, meg fog térülni, de még mindig eléggé fogja nyomni a szükségletek mérleg-oldalát.

A medve bőrére sohase jó inni. Ez egyszer a medve bőre meglesz, de nem okoz örömet, ha az árát előre betábláztuk és elzálogosítottuk.

A városi tisztviselők fizetésrendezésének dolga pedig valóban sürgős, alig elholnapozható ügy. Hanem ez a rendezés ne történjék a mai, foltozó- és suba alatti módon, hanem legyen alapos és üdvös munka, amelyet ezek a rövid törvények vezessenek: nagyobb fizetés, keve-

Hany Istók.

Az aradi gyermekmenhely vadembérével kapcsolatban gyakran megfordult az utóbbi napokban a lapok hasábjain Hany Istók, a halember neve. Tóth Béla, aki nagy előszeretettel foglalkozott a magyar furcsaságok irodalmával és történetével, Hany Istókról is összegyűjtötte az összes adatokat. A nagy író Mendemondák című könyvéből vesszük az alábbi Hany Istókról szóló részt.

A Fertő mocsarairól egykor kikerült rejtélyes „vizi ember“, a Hany Istók, még most is oly elevenen él a litterátus emberek hagyományában, mint e század híres jövevénye, a mindmáig titokba burkolózott Hauser Gáspár, kit némelyek magyar származásának hisznek. Hany Istók azonban már végképp beleveszett a legendás homályba, s a mellett, hogy a mesélők valóságos szörnnyetegnek festik őt, még azt sem tudják róla, hogy mikor élt voltaképpen. Valahány öreg emberrel beszéltem e vizi csodáról, mind azt mondja, hogy Hany Istók a napoleoni háborúk idejében bukkant föl; sőt akadtam egy aggastyánra, aki azt vallotta, hogy ő e század tízes éveiben Esterházy herceg vendége lévén Kaposvárott, látta is a „hal-embert“, amint cifra hajdu libériába öltöztetve a székely körül szolgált. A Hany-ság népe különben fél századdal ezelő t szentül hitte, hogy Istók él:

vizi tündér, ki a pásztorokat hol zaklatja, hol megajándékozza.

Hany Istókot a hagyomány meglelt kamasznaq festi és még szerelmes históriába is keveri a jámbort. Hogy tudniillik belehaborodott a kapuvári várnagy szép leányába, kinyóval-békával kedveskedett neki és mikor imádoztját feleségül vette egy szomszéd uradalombeli tiszt, kétségbeesetten nekivágott a Hany-ságnak és örökre eltűnt a vizekben. A monda szerint Hany Istók csodálatos keveréke volt az embernek és a hálnak; testét pikkelyek fűdték, ujjait uszóhártya kötötte össze, szája a harcsához vala hasonlatos, fején pedig hai helyett porcogós taraj meredt. Jókai Mór a Névtelen vár című regényében szintén e század elején bukkant föl Hany Istók s a nagy költő összegyűjtve a monda minden furcsaságait, a vizi csodát még saját fantáziájának pompájába is burkolja.

Soós Géza kapuvári káplán rendelkezésemre bocsátotta az anyakönyv följegyzéseit, említvén egyszeremind, hogy Hany Istókot a kapuvári nép Csicsa néven ismeri s csak annyit tud róla, hogy piros nadrágba bujtatták és hogy kedves eledelé a béka volt; tehát valami rendkívül csodálatos istenteremtése nem lehetett, mert másképp jobban megőrizték volna emlékezetét.

A kapuvári keresztelték anyakönyve halomra dönti azt a hitet, hogy Hany Istók e század elején tűnt elő s hogy felnőtt legény

volt. Az 1749-iki matrikulában van róla szó, időrend során kívül, a lap legalján, a március 23-iki dátum után, e jegyzetben: „NB. die 17. Baptizatus est conditionate puer demens reper-tus in Sylva, Stephanus, circiter Annorum 8. Cujus patrini Michael Hochszinger et Anna Maria Meznerin.“ (Jegyzet: 17 évi föltételese-n megkereszteltetett egy erdőn talált tébolyodott fiú, István, körülbelül nyolc éves. Keresztszülei Hochszinger Mihály és Meznerne Anna Mária.)

Zerpak Antal kapuvári plébános a Vasár-napi Ujság 1855-iki évfolyamában összegyűjtve a Hany Istókra vonatkozó adatokat, megjegyzi, hogy a szóban forgó erdő alkalmasint az Eger-erdő volt, ahol a Király- és a Harcsa-ló van. Egy verzió szerint határozottan a Királylóból fogták ki. A keresztlevélben a „föltételese-n szó azt jelenti, hogy a pap engedelmesskedett ama kánoni szabálynak, mely azt rendeli, hogy a rendkívül rut vagy buta teremtéseket azzal a kondícióval kell megkeresztelni: „Si homo es“ (ha ember vagy.)

Soós Géza közli velem, hogy az ez után következő, tehát 1750-iki anyakönyvnek legutolsó lapján, az írás hasonlósága után ítélve, Szalontay György kapuvári plébános egy német jegyzetet másolt le a kapuvári vár évkönyvéből. Lefordítom e jegyzetet, melynek helyesírási hibái a magyar másoló kézre vallanak. (Kivonat az 1788-tól 1801-ig terjedő hivatalos jegyzőkönyvből. 1749. március 17-én Nagy Ferenc és

sebb tisztviselő és több képesítés. Így a város is megtakaríthat, a tisztviselők is jobban járnának vele, és a közérdek is nyerne vele. A mikor pedig fizetésrendezésről lenne szó, a kérelem méltányosságát az a körülmény is erősítené, hogy a fizetés-javítás egy hivatás magaslatán álló, avatott és képzett tisztviselői kart ér. Ezt az egyet most, bármennyire is jogosnak, méltányosnak, a mostoha körülményekkel indokoltnak találjuk a kérelmet, — sajnos, nem mondhatjuk el.

A székelyek ünnepe.

A vértanu-szobor megkoszorúzása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Az aradi Székely Othon nagygyűlésének második napja a nemzeti ünnepen való részvétellel kezdődik. A székelyek október 6 án, vasárnap reggel fél kilenc órakor gyülekeznek a Szent László-utca 5. sz. alatti helyiségük előtt. Itt sorakoznak az erdélyi ev. ref. kollégiumok küldöttségével is Nagyenyedről, Szászvárosról, Zilahról és Székelyudvarhelyről, mindenik intézet a saját zászlaja alatt. A nagyenyedi Bethlen-kollegium tanári kara és növendékei mintegy százötvenen Bethlen Gábor fejedelem két hattyus lobogója alatt vonulnak fel.

A székelyekhez való csatlakozásukat bejelentették: az *ujszentannai magyar nyelv terjesztő egyesület* húsz taggal, a *nagyenyedi Kossuth-asztaltársaság* tizenhárom taggal, a Székely-Othon tehát a Boros Béni körrel, társaságokkal és intézetekkel együtt 250—300 ad magával vonul fel a Ferenc-térről a sepsiszentgyörgyi székely cigányzenekar játéka mellett a városháza elé, hol csatlakozik a többi országos küldöttségekhez és Aradváros polgárságával együtt vonul a Szabadság-térre a vértanuk szobrához.

A székelyek erdélyi küldöttségét Elekes Béla, Háromszék vármegye főispánjával élén Nagy György dr., Irsay József, Török Ferenc, Kovácsy Albert dr., Ferenczy Géza dr., Nagy Dezső dr., Zackariás János dr. és Sümegi Vilmos képviselők vezetik a vértanuk szobrához és a vesztőhelyre.

A szobornál Nagy György dr., a csikszent-

mártoni kerület képviselője tart beszédet. Október 6 án délután 5 órakor lesz az estély a Fehér Kereszt szálló emeleti dísztermében. Ennek az estélynek most már véglegesen összeállított műsora a következő:

1. *Nyitány.* Tartja: a sepsiszentgyörgyi cigányzenekar.
 2. *Üdvözlő.* Énekli: az aradi turista egyesület dalárdája.
 3. Elnöki megnyitó. Tartja: Szabó Zoltán nyug. alezredes, az otthon elnöke.
 4. Magyar rapszódia Hauzer Miskától. Előadja: Schuster József koncert hegedős. Zongorán kíséri Szalay Aranka zongoratanárnő.
 5. *Csik védőbástya a székelység.* Ünnepi beszéd. Tartja: Irsay József, a gyulai kerület orsz. képviselője.
 6. Kossuth-ábránd. Lányi Ernő: Tavasz elmúlt... c. dallamára szerzte és zongorán előadja: László Árpád zenetanár.
 7. *A székelyirodalom régen és ma.* Ismeretelő felolvasás. Tartja: Török Ferenc, a csik-karcfalvi kerület orsz. képviselője.
 8. *Magyarok imája.* Előadja az aradi turista egyesület dalköre.
 9. *A székelydiák randevuja.* Vig magánjelentet. Előadja: Szathmáry Árpád, az aradi Nemzeti Színház tagja. Zongorán kíséri Schuster József.
 10. *Rákóczi induló.* Játssza a sepsiszentgyörgyi székely cigányzenekar.
- Műsor után a díszteremből a Fehér Kereszt földszinti éttermébe vonul a társaság és ott bucsu estélyt tart, melyre az alkalmi költeményt írta és szavaltja Végh István, az aradi Nemzeti Színház tagja.
- Az estélyre jegyeket előre lehet váltani Klein papírkereskedésében, a Fehér Kereszt szálloda mellett. A jegyek ára 1—4 sorig 2 korona. 5—10 sorig 1 kor. 60 fill., állóhely 80 fillér. Karzati jegyek ára 3 korona.

Az autobusz próbautjai.

Kirándulás Ménésre.

A közlekedésügyi-bizottság útja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Noha minden ujság egy napig tart, még ma is erős érdeklődés mutatkozott a város új közlekedési eszközének, az autobusznak szereplése iránt. Amerre a hatalmas gép elhaladt, utánaforodtak az emberek s a lovasut kocsi-sai sárga irigységgel tekintettek a gyorsan ro-

bogó kocszi után, amelynek gyorsasági rekordját ők a'igha fogják valaha elérni.

A városi közlekedési bizottság tagjai ma résztvettek az autobusz próbajaratán. Dél előtt tízenegykor gyülekeztek a bizottság tagjai a tűzoltó-laktanyában, hol az automobil éjszakára elhelyezték.

A bizottság Lőcs Rezső tanácsos elnökletével a tűzoltólaktanyában, a helyszínén ülést tartott. A bizottsági ülésen Virágh Lajos főmérnök, Révész Adolf, Steiner József, Stauber József, Tabakovits Emil, Nikolits Géza, ifj. Nachtnébel Odön és Fetter Géza vettek részt. Alaposan megvizsgálták az autobuszt, melyet a közgyűlésnek megvétele ajánlanak. A bizottságnak volt egy-két kifogása is, melyet a többi hét autobusz készítésénél figyelembe vesznek. Így az új autobuszok ablakai már kinyithatók lesznek, a kocszi alapját pedig mélyítik, mert a próba-autobuszban még a közép magasságu embereknek is le kell hajolniok. Az autobusz gépezetének átvételét a szakértők véleményétől teszi függővé a bizottság.

A megállapodások után, melyekhez Dicker igazgató azonnal hozzájárult, a bizottság helyet foglalt az autobuszban és megindult a próbajarat azon az uton, melyen az autobusz a személyforgalmat a jövőben lebonyolítja.

A tűzorségről gyors tempóban alig néhány perc alatt a Neuman gyár előtt volt az autobusz. Innen visszafordult és a vasut felé vette útját. Utközben, különösen a városban sok bámulója akadt. A vaggongyár előtt épen akkor haladt el, mikor a munkások ebédelni mentek. A vaggongyár munkásai is lelkes éljenzéssel köszöntötték az autobuszt.

A vasuttól rendes menetsebességével jött be a városba a hatalmas kocszi. Utközben, a leendő megállóhelyeken megállt. Jellemző az autobusz tökéletességére, hogy a leggyorsabb menetben is egy pillanat alatt megállítható és megindításához is elég egy másodperc.

A stációzásokat is beleszámítva, nyolc percig tartott, míg az autobusz az állomástól a Szabadságtérre ért. A bizottsági tagok a legnagyobb megelégedéssel és elismeréssel nyilatkoztak a próbajaratról, mely a legcsekélyebb fennakadás nélkül fényesen sikerült.

Szó volt arról, hogy a készülő autobuszokon mellőzni kellene az imperiált. A próbauton a bizottság meggyőződött arról, hogy az auto-

Molnár Mihály kapuvári halászkok vadállathoz hasonló fiut fogtak ki, azonban alakjára nézve tökéletes ember volt és körülbelül tíz éves lehetett. Bevitték a várkastélyba. Minthogy a fiu nem tudott beszélni, föltételezen keresztelték meg, kövekezésképpen: Anno 1749 die 17. Martii baptizatus est stb. (Lásd a fent közlött anyakönyvi jegyzetet.) A fiu meztelen volt, csupán fűvet, szénát és szármát evett, ruhát nem tűrt magán és mihelyt embert látott, a vízbe ugrott és hal módjára uszott. Csaknem egy évig volt a várkastélyban, már főtt ételt is evett, föl engedte magát öltöztetni és már meglehetősen igazl emberre kezdett válni. A darabontok épp ezért kelletténél jobban bíztak benne. Így történt, hogy a vízi emberke váratlanul eltűnt és többé nem találták meg. Alkalmasint a várkastély közlésében folyó Rábába ugrott és ismét leuszott a Hanyságba, ahol találták. — Rosenstingel Pál, várnagy.)

A kapuvári piébános, Zerpák Antal említett közlésében számos érdekes adatot jegyez föl Hany Istókról és pedig elég józan kritikával, kivéve az uszóhárttyák dolgát, mert ezt ő is hiszi. A fiu zömök, alacsony termetű volt; haja borzas, orra hosszú és kampós, szája igen széles, fogai nagyok, természetű vad és baromi. „Feltűnően hosszú ujjait uszóhárttyák kötötték össze.” Főtt ételt nem evett, de „vízi marhát” annál mohóbban habzsolt. Ha erőszakkal ruhát adtak rá, csakhamar minden lerongyolódott róla; csizmát nem tűrt meg a lábán. A várnagy neveltetni akarta; de Istók a pecsenye-

forgatáson és vízfordáson kívül nem tanult meg semmit. Beszélni nem tudott, csak berregett a szájaival. Szeretett négykézláb járni. Gyakran szökni próbált s ilyenkor kutyákkal terelték vissza. A várbeli darabontok embertelenül bántak vele, ütötték verték. Egy párfiógója volt: a várnagy leánya, Rosenstingel Juliska, aki sokszor megmentette a korbáctól. Istók is háládatos volt a leányasszony iránt. Mikor Juliska férjhez ment s a várban nagy lakzit csaptak, a fiu csupa kedveskedésből egy kosár eleven békát ontott az asztal közepére. Ezért megbüntették s elcsukták. Miután Juliska elköltözött Kapuvárról, Istók mindig nyugtalan volt, sirt és négykézláb szaladozott. Aztán egy nap eltűnt. Mondják, a vár árkába ugrott. Sokáig keresték, de csak dolmányának rongyait találták meg az Eger-erdőben. Három év múlva halászkok ismét meglátták a mocsarakban de tüstént lebukott s nem mutatkozott többé.

En azt a sok mindenféle csodálatos dolgot, amit erre az éppenséggel nem rendkívüli türelemre kennek, egy réges-régi anekdota vándorlásának tartom. Nápolyban, a kikötő mellett kanyargó szűk utcák egyikében, egy régi ház kapuja fölött egy kis kőszobor van, mely valami göndörhaju és kezében gyilkot tartó emberkét ábrázol. A gyermek is tudja, hogy ez a Nicoló Pesce, a Hal Mikulás, ama nevezetes vízi ember, aki évszázadokkal ezelőtt a tengerben élt. Kevésbé érdekes a cáfoló adat, mely szerint ehhez a kőszobrocákhoz csak a múlt század második felében ragadt a Hal Mikulás — azelőtt

Orionnak hívták e képet — minthogy a vízi ember meséje ma is ismeretes a nápolyi nép között s hogy e furcsa dolognak nyoma van már középkori följegyzésekben is.

Az olasz halember elsöben a XII. század végén bukkantik föl. Guaitiero Mapes emliti Nuga Curialiumjában Nicolaus Pipé néven és elmondja a halálát is. A király látni kívánta ezt a furcsa embert; elébe is vitték, de a szegény istencsodája csak a vízben tudott megélni s a hosszas levegőn időzés megölte. Fra Salimbene XIII. századbeli krónikás már II. Frigyes császár (1212—1250.) korába helyezi a vízi embert, aki hallatlan buvár hőstetteket mivel. Frigyes egyszer arany poharat dob a tengerbe s felhozajja Nicolóval; mikor azonban a császár még egyszer akarja látni ezt a mutatványt, a buvár nem jó fel többé a vízből.

Mellőzöm a Shiller Der Taucher balladájának tárgyává lett legenda további alakulását, melyet a nápolyi B. Croce igen nagy apparátussal ismertett a Hal Mikulásról szóló monografiájában. (La legenda di Nicolò Pesce, Napoli, 1885.) Csak a XVII. századbeli híres jezsuita Kircher Athanasz Mundus subteraneusában foglaltakat említem, mert e nálunk is elterjedt könyv adatai közt van több vonás, melyet a magyar halemberre is reá ragasztottak, az anekdotavándorlás ősi törvényének révén.

II. Frigyes császár idejében, írja Pater Kircher, élt egy igen híres buvár, akit rendkívüli uszóügyessége miatt Nicoló Pescenek, Hal Mikulásnak hívtak. Gyermekkorától fogva

busz tetején époly kényelmesen és kellőmeseen lehet utazni, mint a kocsi belsejében, azért azt javasolja, hogy az újabb autobuszokat is imperiálial készíttesse a város.

Az autobuszon *Lócs* Rezső tanácsos ma délután nagyobb társasággal kirándult Ménesre.

A gyásznapi.

A képviselőház részvétele. — A kormány koszorúztat, de távol marad. — Küldöttségek. — A polgárság az ünnepen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

A nemzeti ünnepeket rendező bizottság az október 6-iki nap ünnepségeiről szóló kommunikében jelenti, hogy az ünnepségeken a kormány is részt vesz. Részt vesz pedig Károlyi Gyula gróf főispán személyében, aki a kormány koszorúját leteszi a vértanuszoborra. Se egy miniszter, se egy incifinci államtitkárocska nem jut a nemzet ünnepére. A lojalitás lázában égő nemzeti kormányt hideg futja végig arra a gondolatra, hogy Bécsben félremagyaráznak, ha a kabinet valamelyik tagja véletlenül Aradra tenné a lábát a rebellesek emlékünnepe. Ezenél fogva a főispán fogja képviselni a kormányt, lehetőleg feltűnés nélkül helyezvén el a „nemzet ve éreinek“ koszorúját a szobor talpazatán.

Igen természetes, hogy sem ez az eljárás, sem az, hogy a Ház elnöke nem lesz jelen az ünnepeken, nem von le semmit abból a bensőséggel teljes, mély érzésű ünnepi hangulatból, amely október 6-án a vértanúk városán előmlik. A disszonanciát, amelyet a kormány eljárása okoz, senki sem tekinti ünneprontásnak. Magyarország már hozzászólt ahhoz, hogy nemzeti, vagy nem nemzeti kormányok nélkül rójjá le kegyeletét a maga vértanúinak.

A rendezőbizottság kommunikéje a következő:

Az október 6-iki nemzeti ünnepségeken a képviselőház és a kormány is részt vesz. Az országgyűlés küldöttségét *Návay* Lajos, a Ház elnöke fogja vezetni, a kormányt *Károlyi* Gyula gróf, Aradvármegye és Aradváros főispánja képviseli. Ugy a képviselőház elnöke, valamint a kormány képviselője a vértanúk szobránál és a vesztőhelynél is koszorút fog letenni.

A képviselőház és a kormányon kívül az ország különböző helyeiről is részt vesznek a nagy nemzeti gyászünnepélyen. *Kovács* Vincéhez, a rendező bizottság elnökéhez eddig a következő bejelentések érkeztek: a máv. piskii műhelyének munkásai *Máthé* József műhelyfőnök vezetése mellett 200-an jönnek. A piskii függetlenségi párt tagjait *Kiss* László pártelnök vezeti; a piskii *Rákóczi* Ifjusági Egyesület tagjai *Hoffer* Géza elnök vezetésével jönnek el.

A világsi polgári olvasó- és daloskör ötven tagja, az ujszentannai polgári kör harminc tagja jelentkezett. Szegedről száz tagu küldöttség érkezik. Nagyenyedről, Szászvárosból, Zilahról, Székelyudvarhelyről összesen százharmincan érkeznek október 5-én este Aradra. Makóról száz tagu küldöttség vesz részt az ünnepeken.

A piskiek a függetlenségi és 48-as párt új zászlója alatt és saját fuvózenekarukkal fognak felvonulni.

Az ünnepeken való résztvételüket bejelentették: az aradi vaggongyár munkásai zenekarukkal, az országos vasuti szövetség aradi kerülete, az aradi M. A. V. daloskore, az Acsev. műhelyeinek munkásai és az Aradon levő különböző egyesületek és társulatok.

Az ünnepeket október 6-án reggel 9 órakor kezdődik. Kilenc órakor gyülekezés a városháza előtt, a honnan a képviselőház elnökének és a főispán vezetése mellett az ünneplő közönség a vértanúk szobra elé vonul. A szobornál befejező ünnepség után a vesztőhelyhez zárunk.

A gyászmise október 7-én délelőtt 10 órakor lesz.

*

A Vasutasok Országos Szövetségének aradi fiókjá a következő értesítést teszi közzé:

Értesítjük tagtársainkat, hogy *f. hó 5-én* a gyászisteni tiszteleten, valamint *6-án* vértanúink kegyeletünnepén testületileg részt veszünk és kegyeletünknek koszoru letetésével aduak tiszteletteljes kifejezést. Kérjük tagtársainkat, aki csak teheti csatlakozzék, hogy méltó számban képviselhesseik szövetségünket. Ugy első, valamint második nap gyülekezés délelőtt fél 9 órakor az üzletvezetésnél földszinten, a városházával szemben levő részen. Aki csak teheti, sziveskedjék szövetségünk jelvényével és tiszta egyenruhában megjelenni, hogy ezzel is jelezzük vasutas voltunkat.

a tengerre szokott és osztriga- meg klárisgyűjtésből élt; a fonékról néha értékes dolgokat is hozott föl. Rendszerint négy-öt napig volt a vízben s ezalatt nyers hallal táplálkozott. Kalábria és Szicília között uszkálva, levélhordó szolgálatokat tett; sőt néha eljutott a Lipari-szigetekig is. A hajósok gyakran találkoztak vele a viharos tengeren, mintha csak valami vízi szörnyeteg lett volna. Ha fölvettek a hajóra és tudakolták tőle, hová megy, megmutatta a leveleket, melyeket vizálló zsákokban vitt a vállán. Miután jóllakott a hajósok kegyelméből, vissza ugrott a tengerbe. Az emberek azt mondták róla, hogy szinte amfibiummá változott, mert az ujjai között uszóhártya nőtt, a tüdije pedig annyira kitágult, hogy egész napra való levegő elfért benne. Mikor Frigyes Messinában járt, arany poharat dobott a tengerbe, hogy a Hal Mikulás fölhozza. A buvár mintegy háromnegyed óráig maradt a víz alatt s mikor felbukkant, a kezében volt a pohár. Aztán elmondta a császárnak, hogy ha sejtette volna, mi van odalent, a fél országért sem ment volna le; mert a mélység teli van rettenetes örvényekkel, szirttekkel és ember nagyságu polipokkal, kik hosszú karjaikat félelmesen nyújtogatták a buvár felé. Az arany poharat csak azért tudta megtalálni, mert azt a víz sodra a szirttek közé vitte. Másodszor nem mert a tenger alá menni. De mikor a császár egy pénzes zacskót dobott a vízbe, mégis nagy mohón utána ugrott s nem került elő többé.

A mi hal-emberünk, a Hany Istók, nem vitt

véghez ilyen jeles buvármutatványokat; de csodálatosabb olasz eredetijénél, mert benne a haltermészet szinte erősebb az emberinél. Érdekes, hogy mindezeket a lehetetlen dolgokat nem a nép fantáziája gyártotta, hanem a tudákos uraké. E másfél század előtt fölbukkant jelenségről, mint említettem, a kapuvári nép nem tud semmi különösét. Helyesen jegyzi meg *Soós* Géza, hogy a Csicsa nem lehetett valami rendkívül csodálatos istenteremtése; mert a folklóre törvényei szerint a nép minden ritka, minden feltűnő dolgot tódit s nincsen rá példa, hogy a hagyomány valami csoda furcsaságai-ból hozzáadás helyett még elvenne. Hany Istókot a deákos emberek keverték vízi szörnyeteg hírébe, alkalmasint *Pater Kircher* hatása alatt. Két adat: a nyers hallal táplálkozás és az uszóhártvás kéz-láb (ez a nagy képtelenség) a *Nikoló* Pescetól kölcsönzött attributum. Öregapám szemtanutól (herceg *Esterházy* Miklós egy gazdatisztijétől) hallotta, hogy a Hany Istók valóságos hal ember volt. Ugyancsak a literátus urak mendemondája a pikkelyes test, az uszóhártva, a harcsaszáj stb. E mesék szerint festette meg valaki a Hany Istók ama képét, melyet *J. G. Kohl* a negyvenes évek elején az *esterházi* kastélyban látott. E képen a vízi ember „feje tar, csak hátul látszik egynehány hajfűrje; arca buta, széles, állatias, hasa pohos, keze-lába, melyet béka módjára huz össze, igen rövid, de ujjai és fogai kétszer hosszabbak a rendesnél. A kép ezekben talán hasonló, de egyebekben alig; például a gyermeknek sza-

A giliszta-affér.

Vizgálat a vízvezetéknel.

Minden rendben van.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Megirtuk, hogy a Heim Domokos utca 1. sz. házának vízvezetékéből tegnap egy gilisztát halásztak ki. A kellemetlen állatot a rendőrségre vitték, ahol megállapították, hogy a giliszta hengeres fonalféreg (*strongylus aquaticus*) mely rendszerint iszapos vízben él és fejlődik. Ez a megállapítás a vízvezetéki vizet fogyasztó közönség körében kellemetlen meglepetést keltett, mert jogos volt az a következtetés, hogy a víz, amelyben a giliszta kifejlődhetett, iszapos és így káros az egészségre. Tegnap még volt is alapja ennek az aggodalomnak, de ma már a hivatalos vizgálat alapján megnyugtathatjuk a közönséget. A víz egészségi szempontból teljes mértékben megfelel a követelményeknek és ha itt-ott néha piszkos víz folyik, úgy ez nem a vízvezetéki társulat hibája, hanem egyes háztulajdonosoké, akik nem tisztítják rendesen a házi vízvezetéki csöveket.

Tegnap azt irtuk, hogy a kellemetlen lelet folytán *Hecht* Adolf dr. kerületi orvos és *Moldován* Ödön rendőrhadnagy meg fogják vizsgálni a vízműveket. A hatósági közegek ma tényleg fogatosították a vizgálatot, de nem csupán a giliszta miatt, mert a vizgálat napja már akkor ki volt tűzve, amikor a giliszta még a vízvezetéki csőben fejlődő pete volt és így létezéséről senkinek sem volt tudomása.

A hatósági közegek ma délelőtt kilenc órakor tartották meg a rendes félévi vizgálatot a viztoronyban és a két szűrőgépnel. A vizgálat megállapította, hogy a vízüzem kezelése körül a legnagyobb rend és tisztaság uralkodik. A víz kristálytiszt és egészséges. *Hecht* Adolf dr. mintát is vett a vízből, amelyet felküldenek a belügyminiszterium bakteriologiai intézetébe, annak igazolására, hogy a vízben nincsenek egészségre ártalmas mikrobák, sem féreg peték.

A vizgálat befejezése után a hatósági közegek megjelentek a giliszta feltűnésének színhelyén: a Heim Domokos-utca 1. számú ház-

kála van s keze-lába ujjait uszóhártvány kötik össze. (Reise in Ungarn, 1842; I. k. 47. l.)

Holott a Hany Istókra vonatkozó összes hihető adatok sommázatából az derül ki hogy ez a csoda voltaképp szegény hülye volt és pedig alkalmasint mikrokefalosz. A kampós hosszú orr, a fülig érő száj, a nagy fogak, a vad, nyugtalan természet, a négykézlábjárás, a némaság, a tanulékonyág teljes hiánya mind az agy fejletlenségének tipikus jelei; ugyanezeket látjuk a legtöbb mikrokefaloszon. Támogatja sejtésemet az is, hogy Kapuvárhoz nem messze a Csallóköz, a hol a kreinizmus a múlt század közepén még elterjedtebb volt, mint ma; de sőt a Hanyágban is elég gyakori ez a szomorú jelenség. *J. G. Kohl* (id. m. 49 l.) a negyvenes évek elején ott e bajnak megdöbbentő sokaságát tapasztalta. Ellenben nem igen illik bele a hülyeség képébe az a nagy vízkedvelés, az a ritka uszógyűgyesség, amelyet Istóknak a hagyomány tulajdonít. Annak a természet ment el-lene, hogy ez a tünemény állandóan a vízben lakott; és nem magyarázható meg: miként élhetett kemény tél idején meztelenül a szabad ég alatt. Az olasz prototípus, a Hal Mikulás legendájából keletkezett vándor anekdotának kell tehát itélnünk a Hany Istók vízi emberségére vonatkozó összes dolgokat. Ez a szegény gyermek alkalmasint az erdőkön eltévelyedt hülye volt, akit, miután elszőkött, megvett az első tél fagya.

ban, ahol konstatálták, hogy a víz a csövek tisztatlansága folytán valóságban lila színben tündöklök, nem csoda tehát, ha ebben a posványban kifejlődött a giliszta. A házi vízvezetési csövek tisztántartása érdekében a vízvezetési társulat még három évvel ezelőtt felhívást bocsátott ki a háztulajdonosokhoz, amelyben felszólította őket, hogy évenként két-háromszor tisztítsák a csöveket. A tisztításhoz szükséges vizet a társulat ingyen ajánlotta fel, ám ennek dacára több háztulajdonos megfélekezett arról, hogy mivel tartozik lakóinak és a vízvezetési csövek tisztítását elmulasztotta. A közegészség érdekében helyes volna, ha a város a vízművek átvétele után kötelezővé tenné a háztulajdonosoknak a csöveknek rendszeres tisztítását. Ezáltal el lehetne kerülni a tegnapihoz hasonló giliszta kalandokat.

Miért nagy a pótladó?

A gavallér város.

133 ezer koronás alamizsna.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Tegnap részletesen foglalkoztunk a város jövő évi költségvetési előirányzatának tervezetével, amely szomorú bizonyítéka annak, hogy a város gazdasági helyzete évről évre rosszabbodik. Míg a kiadások természetesen folyton nőnek, a bevételek körül kevés javulás állott be és így a fedezet nélkül maradt összeget pótladó alakjában kénytelen előteremteni a város. A múlt évi kiadásokhoz képest, különösen az iskolaügyi és a szegényügyi kiadások szaporodtak szinte aránytalanul. Különösen az az összeg horribilis, amelyet a város évente a szegények támogatására költ. A csekély bevétellel szemben nem kevesebb mint 133.062 korona szerepel ezen a címen a költségvetési tervezetben. Aránytalanul nagy összeg ez, nemcsak azért, mert a múlt évben körülbelül huszezer koronával kevesebbet költött a város erre a célra, hanem mert nincsen az országnak városa — még a leggazdagabb sem — amely ezen a címen ilyen horribilis összeget költene. Ha összehasonlításokat teszünk, szinte érthetetlen, hogy miképpen szerepelhet ilyen nagy összeg a szegények támogatását kimutató rovatban.

Városok, amelyek anyagilag sokkal szerencsésebb helyzetben vannak Arad városánál, félannyit sem költenek erre a célra. Debrecennek például, amely a legjobban szituált város az egész országban, csupán 60.000 koronába kerül a szegények támogatása, noha ott is vannak legalább olyan számban támogatásra szoruló emberek, mint Aradon. Ha még hozzáteszünk, hogy Debrecen városa nem is évi jövedelmeiből, hanem alapítványok kamataiból fedezi ezt az összeget, úgy az összehasonlítás Aradra nézve rendkívül sivár. Temesvár, amelynek szintén nagy számmal vannak szegényei, még Debrecennél is kisebb összeggel szerepel a szegényügyi statisztikában. Mindösszesen 43.000 koronát fordít a szegények segélyezésére.

Ebből a két adatból is látni való, hogy az aránytalanul nagy összeg, amely a szegényügy címén a költségvetésben szerepel, nem a nagyfokú szegénységnek tudható be, hanem mert szegényügyünk intézése nem áll azon a fokon, amelylyel egy szociális érzékkel bíró városban állnia kellene. A rendszerben van a hiba és így ennek megváltoztatásával Arad városa jelentékeny megtakarításokat érhetne el,

nem is szólván arról, hogy talán jobban is szolgálná a szegény emberek ügyét. Modern városokban mindenütt megtalálják a kellő formát a szegények gazdaságos támogatására, Arad sem maradhat el más kisebb városok mögött, amilyen például: Győr.

Ott a szegények számára csupán 32.000 korona van a budgetbe felvéve, de ez az összeg bizonyára jóval többre rugna, ha a rendszer olyan volna, mint Aradon. Nálunk 40.000 koronánál többet adnak ki pénzsegély címén, noha már bebizonyosodott, hogy a pénzzel való segélyezés nemcsak hogy nem enyhít a nyomoron, hanem sok tekintetben hátrányos kihatással van. Győrtől, helyes érzékkel, már régebben megszüntették a pénzsegélyt és természetben segélyezik az erre reá szorultakat. Hogy ilyen módon a szegények ne szenvedjenek hátrányt, külön bizottságot alapítottak, amely utcáról-utcarra járva közvetlen tapasztalatokat szerez arról, hogy a folyamodók milyen mértékben részesítendők segélyben. Ez a helyes rendszer már rövid időn belül megteremtette gyümölcseit, amelyek nemcsak az erre a célra szánt összeg kicsinyiségében, hanem főleg abban nyilvánulnak, hogy a segélyre szorultak is megfelelőbb támogatásban részesülnek. Nem ártana, ha Arad követné Győr példáját és szintén arra az alapra fektetné a szegényügyet, amely Győrtől divik. Ha jól emlékszünk, a múlt évben *Murády* Almos közgyám a törvényhatósági bizottságnak egy ehhez hasonló indítványt tett, amelyet azonban nem fogadtak el.

Figyelmébe ajánljuk a város vezetőségének ezt a helyes reformot, amelynek létesítése nemcsak a szegénysorsuakon segítené, hanem ennek a szintén szegénysorsu városnak is jelentékeny megakaratást jelent. Két-három százalék pótladót ezen a réven is meg lehetne takarítani.

Boku Szevér kivándorol.

A sajtópörök miatt.

A Tribuna vesztése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Az aradi Tribuna volt szerkesztője, *Boku Szevér*, aki csak nemrégiben vált meg a lap vezetésétől, jelenleg Romániában tartózkodik és aligha fog onnan visszatérni. Nem ereszt haza a családja, mert félti.

Björnson ebből az esetből bizonyára igen kitűnő levelet tudna írni, élénken vázolván Magyarország ástai állapotait s végeredményben oda konkludálván, hogy a nem magyarokat ebben az országban egyrészt elevenen megsütk, másrészt ellenben válogatott kínzásokkal ölik meg. A dolog azonban nem így áll: Boku Szevért azért nem ereszt haza a családja, mert félti a fogháztól. A Tribuna volt szerkesztője ugyanis néhányszor tulságosan szabadjára eresztette a tollát s a nemzetiségi eszmék védelmében tulment azon a határon, amelyet a büntető törvénykönyv megszab. A kir. ügyészeég néhány ilyen cikkben izgatást látott a magyar állam egysége ellen s megindította Boku Szevér ellen a sajtóügyi eljárást.

Boku Szevér, aki különben rokonszenves egyénisége miatt Aradon széles körökben nagy kedveltségnek örvendett, ezelőtt nem félt tulságosan az ilyen pöröktől. Csak nemrégiben, tavaly karácsony táján töltötte ki azt a két hónapos fogházbüntetést, amelyet összbüntetésképpen szabtak ki reá néhány tulheves cikkéért. Akkor még egészen kedélyesen fogta fel a dolgot. Most azonban megváltozott a helyzet, mert Boku Szevér megházasodott: elvette

a sinayai polgármester leányát. Házassága után, nehogy a felelős szerkesztői állás révén újabb pöröket kapjon a nyakába, megvált állásától, amelyet azóta *Jova N. János* tölt be. Az időközben megindult sajtópörök azonban folytak tovább s nagyrésztük már befejezéséhez közeledik. A nagyváradai törvényszék esküdtbíróvága előtt a napokban lesz az ilyen első pörnek tárgyalása.

Boku Szevér pár héttel ezelőtt beteg lett s üdülés céljából nejével együtt apósához utazott Sinayába. Ott azután neje családja rábeszélte, hogy ne térjen többé vissza Aradra, nehogy sajtópöröi miatt esetleg újból fogházbüntetést kelljen szenvednie.

A vörös nap.

Készülődés október 10-re.

A felfordult főváros.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Közeledik október 10-ike, a magyarországi szociáldemokrata-párt erőpróbája. Amint az előjelekből látszik, ez az erőpróba impozáns lesz. Az általános munkabeszüntetést természetesen Budapest érzi majd legjobban; a főváros munkásságának tulnyomó többsége szervezve van és a szervezett munkásság körében élénk visszhangra talált a pártvezetőség akciója.

Aradon előreláthatólag nagyobb emóciók nélkül folyik majd le az október 10-iki tüntetés. Nagyobb feltűnést csak az üzletek okozhatnak és valószínű, hogy megismétlődnek az aradi kereskedősegsztrájk jelenetei. Valószínű az is, hogy a kávéházak és éttermek zárva lesznek október 10-én.

A bezárt üzletek és csendes műhelyek ugyan a vasárnapra fognak emlékeztetni, de az utcán hömpölygő százazrek hangosan fogják hirdetni, hogy nem közönséges egyházi ünnep van, hanem a nép ünnepe.

A gyárak és műhelyek munka-megszüntetését a közönség nem igen veszi észre; hanem ennél szembeötlőbb lesz a csukott kávéház és a bezárt vendéglő.

Budapest kávéház nélkül! . . . Erre még nem volt eset. Ez a város ugyszólván állandóan a márványasztalok mellett tanyázik és most huszonnégy órára ki fogják üzni megszokott helyéről.

Ugyanez fog történni a vendéglőkkel is. Még azok sem merik majd nyitva tartani üzletüket, akiknél nincsen alkalmazásban szervezett munkás. Nem lehet tudni, hogy a nép haragja ilyen ünneprontókkal miképp fog elbánni. Könnyen lehetséges, hogy a nyitott üzletet szempillantás alatt darabokra szedik. Így még azok is be fogják zárni ajtójukat, kik szeretnének dacolni a nép követelésével.

Meg fognak állani a villamos vasutak is. Az igazgatóság ugyan azt állítja, hogy alkalmazottai dolgozni fognak, de ez nem áll. A kalauzok és kocsivezetők között mozgalom indult meg, hogy október tizedikén ők is pihenjenek.

— Milyen szégyen lenne, — adják szájról-szájra, — hogy amikor a nép az egész országban tüntet, éppen csak mi maradunk meg az iga mellett.

Most már bizonyos, hogy leteszik a számat. Maga az igazgatóság nem fog akadályt ez elé gördíteni, mert jól tudja, hogy makacskodásának végzetes következősei lehetnek. Az utcán tolongó embereket könnyen feldühöszítheti a száguldó villamos és a nép . . . gyorsan szokott ítélkezni.

Nincs kiegyezés.

A megfeneklett bankkérdés.

Eredménytelen tárgyalások.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Noha a kiegyezésről már olyan híreket kolportáltak, hogy minden rendben van s noha Barabás Béla állítólag odanyilatkozott, hogy ő már látta a kész kiegyezés német szövegét: a mai tárgyalásokról érkező hírek a tárgyalások eredménytelen voltáról számolnak be s olyan színben tüntetik fel a helyzetet, mint amelynek megoldását lehetetlenség megtalálni.

Távirati tudósításunk:

Az ellentétek.

Allítólag a bankkérdésben támadtak tegnap az ellentétek, melyek olyan végzeteseknek mutatkoznak. Kitűnő helyről tudjuk, hogy ezek az ellentétek tisztára formaiak. A magyar kormány feltétlenül hozzájárult a gondolathoz, hogy a vámközösség ideje alatt a közös bankszabadalom fentartassék, csak azt kívánja, hogy a parlamenti helyzetre való tekintettel ezt később cikkelyezzék be a megállapodások közé. Az osztrák kormány pedig szeretne ezzel az eredménnyel már a Reichsrat október 10-iki ülésén beszámolni. Ez a „kiegyenlíthetetlennek látszó differencia.” Hát elképzelhető, hogy két olyan fél közt, akik akkora mohósággal lihegnek a megegyezés után, mint az osztrák és magyar kormány, ilyen ok szakításnak lehessen az eredője?

*

A tegnapi tárgyaláson, melyet előtanácskozásnak hívnak, állampénzügyi és forgalomtaktikai kérdésekről tanácskoztak, ma kereskedelmi és földmívelési kérdések kerültek sorra. A kiegyezési tárgyalások résztvevői eszerint tulajdonképpen nem csinálnak mást, mint elkészítik a kész kiegyezés mérlegét. A tételeket egymással szembeállítják s felállítják az egyenleget. Mivel tegnap a kvótakérdés és az annabergi csatlakozás ügyében körülbelül megtörtént az egyezés, a mostani tárgyalások a kormányok kellő őszintesége mellett akár el is maradhatnának, annyira feleslegesek. De mikor már mindennel végeztek, nem lehetetlen, hogy előállanak a lesújtó hírrel: minden megakadt, mert a magyar kormány akarja ugyan a bankközösséget, de most nem szabad róla beszélni. És az országnak adnak még néhány heti siralomházi időt. De az akasztás azért nem marad el.

Jellemző a helyzetre, hogy Beck báró osztrák miniszterelnök tegnap este a tárgyalásokról jövet az Angol királynő szalodában csodálkozó arccal ezeket mondta a bécsi újságíróknak:

— A magyarok ellenállása nőtt erőben. A régi történet ismétlődik meg Anteursól és a földről: a magyar földre érve, a magyar miniszterek merevebben ragaszkodnak álláspontjukhoz, mint ezelőtt.

Hát elképzelhető, hogy csakugyan komoly és válságos viszonyok közt így nyilatkoznék az egyik tárgyaló állam miniszterelnöke a másik állam kormányáról?

A bankkérdés csődje.

A kiegyezési tárgyalásokat ma délután 4 órakor folytatták. Most derült csak ki, hogy a két miniszterelnök között a tárgyalások újrafelvétele előtt, az elmúlt napokban telefonbeszélgetés folyt le, a melyben mindketten precizították a maguk álláspontját. A mai tárgyaláson folytatták a bankkérdés tegnap megkezdett tárgyalását.

A tárgyalások során a bankkérdésben a tárgyaló felek nem tudtak megegyezésre jutni, úgy, hogy végül is levették ezt a kérdést a napirendről s elhatározták, hogy előbb a részleteket tárgyalják le s csak ennek befejeztével veszik elő a bankkérdést.

A magyar kormány álláspontja eszerint az, hogy a bankkérdés ne tárgyalás-sék a kiegyezési tárgyalások keretében. Az osztrák kormány viszont azt hangoztatja, hogy nem léphet a Reichsrath elé olyan kiegyezéssel, melynek keretében a bankkérdés legalább elvileg el nincs intézve.

Ha ebben a kérdésben nem sikerül megállapodást létrehozni, az osztrákok pénteken elutaznak a fővárosból és jelentést tesznek a Reichsrathnak a tárgyalások eredménytelen voltáról. Ha azonban sikerül a megegyezést nyélbe ütni, akkor folytatják a tárgyalásokat esetleg a jövő héten is. Ebben az esetben talán új zárótárgyalásra is szükség lesz.

A függetlenségi párt néhány politikusa bécsületszó lekötése mellett informálták a kiegyezés állásáról. Ezen politikusok egyike kijelentette, hogy ő azok között volt, akik eddig tüzzel-vassal harcoltak a bankközösség meghosszabbítása ellen, ezt az álláspontját azonban a kormány információja folytán *módosítani kénytelen*. Kijelentette az illető, hogy a mai konjunkturák mellett *helyesnek kell tartania* a kormány azon elhatározását, hogy a bankszabadalmat meghosszabbítja.

A nagyszabású bizalom.

Ma egész délelőtt folytatták a budavári miniszterelnöki palotában a kiegyezési tanácskozásokat. A szakreferensek külön tanácskoztak.

Magyar politikai körökben egyre határozottabban tartja magát az a hír, hogy a kiegyezés tulajdonképpen már készen van, csak éppen a formát keresik, amelylyel azt az ország előtt minél inkább elfogadhatóbbá tehetnék. Több függetlenségi képviselő nyíltan — még több négyszemközt — kijelentette, hogy a kormány iránti bizalom alapján hajlandó a kiegyezést is, a kvótaemelést is megszavazni, mert meg van róla győződve, hogy kiegyezés híján még rosszabbra fordul a magyar gazdasági helyzet és még nagyobb csapások érik az üzleti világot. Más képviselők másrészt ezt az alkalmat is felhasználják arra, hogy a külön magyar nemzeti bank mellett agitáljanak, azt mondván, hogy ha hitelügyünk az osztrák-magyar közös banktól független, akkor nem történhetik meg, hogy az ország üzleti világát a mostanihoz hasonló válságba kergessék.

Az egyes kerületekből, főképen a kereskedelmi és az ipari centrumokból folyton érkeznek panaszok a képviselőkhöz az üzleti világ, a hitelélet helyzete miatt. A legjobb, a legrealisabb üzleti váltókat sem lehet elhelyezni, a magyar kereskedelem

súlyos válság előtt áll és ezt a válságot a kiegyezés válságával hozzák összeköttetésbe. Az osztrák-magyar bank maga tiltakozik e felfogás ellen és vezéremberei kijelentik, hogy a válság okai a világpiac helyzetében keresendők, amihez a kiegyezésnek semmi köze sincs.

A mai tárgyalások.

A kiegyezési tárgyalásokat ma délután folytatták, esti háromnegyed nyolc óráig. A tárgyalások befejeztével az osztrák miniszterek elhagyták a miniszterelnöki palotát, a magyar miniszterek azonban tovább is ott maradtak és még hosszabb ideig tanácskoztak a még függőben lévő részletekről. Az osztrák miniszterek ma délután annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy holnap estig sikerülni fog a tárgyalások befejezése, amit annál is inkább óhajtanak, mert október 4-ikén már Bécsben akarnak lenni, hogy résztvehessenek a király nevenapja alkalmából tartandó istentiszteleten. Annak a reményüknek is kifejezést adtak az osztrák miniszterek, hogy a kiegyezést a holnapi nap folyamán *talán sikerül megkötni*, úgy, hogy már készen vihetik ő felsége elé, névnapi ajándéknak. Erre nézve azonban kevés a remény, a jelenlegi helyzet legalább nem kecsegtet ezzel. Ha holnap sikerül nyélbe ütni a kiegyezést, úgy az osztrák miniszterek nyomban elutaznak, de ha a holnapi tárgyalások nem vezetnek eredményre, úgy még Pesten maradnak, de csak péntekig, mert a tárgyalások csupán péntek délig folynak majd, amikor dűlőre kell jutnia annak a nagyfontosságú kérdésnek, hogy megkötik-e a kiegyezést vagy eredménytelenül szakítják-e meg a tárgyalásokat.

A mai tárgyalások folyamán különösen közjogi kérdésekkel foglalkozott a két kormány. Első sorban a külfölddel kötött szerződések külső formája felől, majd az annabergi csatlakozás kérdésében tárgyaltak. A bankkérdés, amely a tárgyalások pontum salienise, csak a holnapi tárgyaláson kerül szóba.

Nincs remény.

Politikai körökben általános a nézet, hogy a kiegyezés ügye rosszul áll. Valószínű, hogy a bankkérdés miatt végleg megfeneklik a tárgyalás. Osztrák részről azt a hírt kolportálják, hogy a két kabinet *csonka* kiegyezést fog a maga parlamentje elé terjeszteni.

A tárgyalásokon résztvevő Sieghart osztályfőnök ma megjelent a miniszterelnökségi palotában várakozó újságírók között s kijelentette, hogy a kilátások nem éppen fényesek. Néhány napig talán még eltartanak a tárgyalások, de az sem lehetetlen, hogy az osztrák miniszterek már holnap délután hazautaznak. Akármi történjék azonban, a tárgyalások befejeztével nyilatkozatoknak kell történniük illetékes helyről, olyan nyilatkozatoknak, melyek a kiegyezés sorsának rosszra, vagy jórafordulástól fognak beszámolni.

— Tehát nem ez az utolsó tárgyalás? — kérdezte egy újságíró.

— Az nem lehet biztosan tudni, — felelte Sieghart.

Más források is úgy tudják, hogy a kiegyezés megkötésére nem sok a remény. Politikai körökben sűrűn emlegetik Apponyi Albert kijelentését, melyet a ferencvá-

rosi függetlenségi kör pártlakomáján tett s amelyben odakonkludált, hogy amennyiben a kormány nem tud az ország érdekeinek megfelelő kiegyezést kötni, inkább félreáll, semhogy az ország kárára kösse meg a kiegyezést.

Toselliné és Wölfling.

A testvérek házassága.

A rossz hírű menyasszony.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Annak az érdekes regénynek, amely a volt Montignoso grófnő és fivére, Wölfling Lipót körül fonódik, egyre érdekesebb részletei kerülnek napvilágra. Még le sem csendesedett a szenzáció, amelyet Montignoso grófnőnek hirtelen férjhezmenetele keltett, s még alig jutott napvilágra a hír, hogy Wölfling Lipót ismét egy polgárleányt akar nejevé tenni: újabb szenzációval szolgálnak azok a híradások, amelyek Wölfling menyasszonyának nem éppen szeplőtlen múltjával foglalkoznak. Kiderítik ezek a tudósítások, hogy Wölfling menyasszonya tulságosan is szabad életet élt s a szerelem gyakorlati része már éppenséggel nem ismeretlen előtte.

A testvérpár házassági ügyeiről a következő távirati tudósításunk számol be:

Firenzéből jelentik: Monika hercegnőt sőtán állandóan két karabinéri kíséri.

San-Remóból táviratozzák: Tegnapelőtt az itteni konzulátuson megjelent egy *Planten Albert* nevű magánzó és azt az ajánlatot tette, hogy ő hajlandó elrabolni *Pia Monika* hercegnőt. Szeretődjével, egy san-remói asszonnyal már ki is főzte a tervet az elrablásra nézve. A konzul azonnal jelentést tett erről a drezdai udvarnak, ahonnan azonnal több titkos rendőrségi ügynököt küldöttek San-Remóba.

London, október 2. A *Daily Chronicle* milánói levelezője sürgönyzi:

Arra a hírre vonatkozólag, hogy a volt szász trónörökösnek kihallgatást kért a pápától, hogy házasságának egyházi beszentelését kérje, kitanú értesült vatikáni forrásból azt hallom, hogy a pápa nem hajlandó a házasság felbontásának kérdését újból tárgyalni. Ezenfelül pedig a grófnő kihallgatását ugyanazon okból, mint előbb, most is csak meg kell tagadni.

Berlin, október 2. Wölfling Lipót házassága hír szerint még ebben a hónapban megtörténik. Menyasszonyáról, Ritter Mária Magdolnáról a következő érdekes adatokat közlik Plettnitzből a Berl. Tagebl. tal: Plettnitz helység egy teljesen szavahihető lakójának állítása szerint, aki a Ritter családot évek óta a legjobban ismeri, Ritter Mária Magdolna atyja udvaros volt egy pletnitzi birtokon és ott családjával együtt munkásházban lakott. Évekkel ezelőtt az öreg Ritter vérmérgezésben meghalt.

Berlin-ből táviratozzák: Wölfling Lipót menyasszonyáról, Ritter Mária Magdalénáról különös dolgokat közölnek a lapok. Mindenekelőtt, hogy apja nem hagyott hátra vagyont és családját a legnagyobb nyomorban hagyta. Ritter Mária egy berlini divatáru üzletben volt egy ideig alkalmazva. Nehány évvel ezelőtt pedig mint cseléd szolgált. 19 éves korában jött Berlinbe, ahol viharos életmódja miatt sokszor került a rendőrséggel összeütközésbe. Berlinből Mannheimba, majd Münchenbe ment, ahol foglalkozása és viselkedése miatt szintén sok baja

volt a rendőrséggel. Münchenben ismerkedett meg Wölflinggel, akinek elmondotta, hogy már van vőlegénye, egy *Blechter* nevű fiatalember, akitől azután Wölfling tizezer márkáért újszólván megvásárolta magának menyasszonyát. Ritter Máriát Berlin utcáin is nagyon jól ismerik.

Ritter Mária anyja másodszor is férjhez ment egy berlini lakatoshoz és férjével együtt egy gyufagyárban dolgozik. Wölfling Lipót menyasszonyának fiatalabb nővére nemrégiben még szintén a gyufagyárban dolgozott, néhány nap óta azonban nővérénél van látogatásban. A menyasszony legfiatalabb nővére egy áruház elárúsítónője.

Pánik

az aradi személyvonaton.

Felrobbant vendéglő.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 2.

Valósággal fátum üldözi az utóbbi időben az arad-budapesti vonatokat. Nem mulik el nap, hogy a vasut valamely kalandjáról hírt ne adna a táviró. Csak ma irtunk a rejtélyes X. asszonyról, aki megállította a robogó gyorsvonatot és most ismét az aradi személyvonaton támadt pánikról kell beszámolnunk. Szerencsére az ijedelemnek nem volt komoly alapja és a vonat akadálytalanul folytathatta útját.

Tegnap éjjel félkettőkor ért az arad-budapesti személyvonat a mezőtúri állomásra. Alighogy a vonat a pályaudvarra berobogott, hirtelen óriási dörrenés reszkettette meg a levegőt. Az utasok ijedten riadtak fel álmukból és rémülten ugráltak le a vonatról. A hölgyek sikoltoztak, a férfiak kiabáltak, senki nem tudta, hogy mi történt és a nagy pánikban mindenki elvesztette a fejét.

— Hol az uram? — sikoltozta egy idősebb urinő, kit azután férje is alig bírt megnyugtatni.

Csak nyolc-iz pernyi fel és alá futkosás és kiabálás után csendesültek le a megrémült utasok és ekkor sikerült megtudni, hogy mi okozta az izgalmat. Kezdetben *Kelenffy* forgalmi tiszt is azt hitte, hogy vagy a vonat vagy a vasuti hid ellen követte el merényletet. Ez azonban nem bizonyult valósnak. A detonáció oka nem is volt a vonattal összefüggésben. Abban a pillanatban ugyanis, mikor a vonat a mezőtúri állomásra berobogott, *Lahner Sándor* vendéglőjében nagy gázrobbanás történt. A robbanás óriási dördüléssel járt, s rombadörztötte a vendéglőt és az ahhoz tartozó melléképületeket. Emberéletben szerencsére nem esett kár. A vendéglő azonban közvetlenül a vasut mellett van és így könnyen érthető, ha az utasok arra gondoltak, hogy a vonatot érte szerencsétlenség. A nyert felvilágosításra azután az utasok ismét vonatra ültek. A vonat némi késéssel akadálytalanul folytatta útját Budapest felé.

Ma kiderült az is, hogy ki az a rejtélyes hölgy, aki tegnapelőtt a gyorsvonatot megállította. A különös hölgy *Fluck Márta*, gazdag tápiógyörgyei uriaszony, aki nagyon nevezetes nő. Pár évvel ezelőtt egy óriási bűnpör hősnője volt, amelyről annak idején hónapokig irtak az ujságok. Agyonlőtte a csábítóját, egy joghallgatót, akitől gyermeke is született. A gyilkos uriaszonyt aztán felmentették. Az elvált férje, aki a kíséretében volt, *Fiala Géza* mérnök.

Az állomásfőnök és a rendőr előtt *Fluck Márta* azt mondta, hogy a vonatot azért állította meg, mert Pestre akart jönni s Tápió-

györgyén nem áll meg a gyorsvonat. Meg akarta mutatni, hogy csak azért se megy más állomásra, a vonatnak ott kell megállni, ahol ő akarja. A célját csakugyan el is érte, de a szélsőségeért számolni fog a különös asszony. A rendőrségen a vonatforgalom veszélyeztetése és a saját testi épsége ellen elkövetett merénylet címén megindították ellene az eljárást. A vonatok ellen elkövetett kihágásokat szigorú fogházbüntetésekkel szokták megtorolni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Az eszményi férj, színmű. (Bérlé C.)
Péntek: Ernáni, opera. (Bérlé A.)
Szombat: Bukow, a székelyek hóhéra, színmű. (Bérlé B.)
Vasárnap: Aranylakodalom, színmű. (Bérlé C.)

Az eszményi férj.

(Színmű 4 felvonásban. Irtá: Wilde Oszkár. Fordította: Mihály József. — Bemutató előadás.)

A nagy angol szellemi hagyatékaiból egyik legszebb, legtökéletesebb remekművét, Az eszményi férj-et mutatták be ma este. *Wilde Oszkár* szellemének vakító tüzkévéi kápráztattak, ma este a színházban, magukkal ragadva, elbűvölve, meghódítva a 19. század legnagyobb lángelméjének mindenkit, még a kétkedőket is, akik *Wilde*-ot cinikusnak, szellemességét szarkasztikusnak, filozófiáját ultra dekadensnek tartják.

Wilde ma bemutatott darabja *Wilde* magamegtagadása. Ebben a darabban semmi sincs abból a *Wilde*-ből, aki glorifikálja a perverzitást, aki fejtetőre állítja az igazságot, mert az igazság meghazudolja az ő filozófiájának lételemét, az a *Wilde*, akinek alakjai mindenben ellentétesek a tradíciókon nevelődött, az individualitáson tovább fejlődött emberiséggel, az a *Wilde* semmiben sem mutatkozik Az eszményi férj című darabban. Ebben a darabban minden igaz. Az emberek — emberek, hibákkal, erényekkel született, élő emberek. Ismerjük őket. Itt élnek köztünk. A panamista államférfi, akinek homályos múltja van, a diplomáciában és haute financeban forgolódo kétes hírű asszony, a tisztességet bálványozó, puritán angol nő, mind az életből vett alakok, beállításuk logikus, cselekvéseik a dolgok természetéből következnek, csupa hús, vér és ideg. Ami ebben a darabban eredeti *Wilde*, az a szellem, az a ragyogó, utólréhetetlen, csodált, egyedülvaló *wildei*, az az eszpri golva, ami egyedül *Wilde*-nak adatott meg, ami halhatatlanná tette, amely előtt hódoló bámulattal hajol meg mindenki, aki ennek a szellemóriásnak művelben gyönyörködhetik.

Az eszményi férj meséje egyike a legizgalmasabban, érdekfeszítőbben felépített színműveknek.

Sir *Chiltern*-nél, az angol külügyminisztérium második államtitkárjánál megjelenik *Cheveley*-né és felkéri, hogy az argentinai csatorna érdekében hargolja a parlamentet. *Chiltern*, aki már elutasító javaslatot tett, tiltakozik *Mrs. Cheveley* kérése ellen. *Cheveley*-né erre elárulja, hogy az ő birtokában van az a levél, melyben az államtitkár tizennyolc év előtt, mint az akkori külügyminiszter titkára, egy bécsi bankárnak elárulta az angol kormány azon tervét, hogy a Suez csatorna részvényeit az állam megvásárolja. Ez az üzlet vetette meg az államtitkár vagyonának és karrierjének alapját. *Cheveley*-né fenyegetőzve követeli az államtitkár közbenjárását. A díj a veszedelmes levél volna. Az államtitkár, aki megrémül az őt fenyegető veszélytől, megígéri *Cheveley*-nének a leszerelést.

Chiltern-né, aki igazi puritán angol asszony,

gyanakodva érdeklődik Cheveleyné látogatásának célja felől. Mikor Chiltern végül mindent elmond feleségének, az asszony, aki férjét valósággal bálványozta és látja, hogy a szepőtlen államférfi mint sülyed a panamázó kapzsi férfiúvá, kétségbeesetten taszítja el magától. Chiltern nagy bajában megbítt barátjához, lord Goringhoz fordul tanácsért. Lord Goring típusa a józan, clinicus, self made man angolnak. Magára vállalja barátja megmentését.

Lord Goring valamikor jegyese volt Mrs. Cheveleyné. Az asszony felkeresi Goringot, elmondja Chilternnel történt megállapodását, melyet az államtitkár felesége rábeszélésére megmáskított. Hajlandó Chiltern áruló levelét megsemmisíteni, ha lord Goringot nőül veszi. A lord kiméletlenül utasítja vissza a veszedelmes asszonyt, akit mint közönséges tolvajt lepellez le, aki tíz év előtt egy londoni hölgytől egy karcsattot lopott, melyet Chilternéknél elvesztett és melyet véletlenül a lord talált meg. Cheveleyné, csak hogy a rendőrség kezébe ne kerüljön, átadja Goringnak Chiltern levelét. A házaspár között újból a legideálisabb szerelem nyer otthont, Chiltern hatalmas beszédben ellenzi az argentinai csatorna tervét, miniszter lesz. Lord Goring pedig elveszi Chiltern hugát, Mabelt.

Ez vázlatosan elmondva Wilde darabjának meséje. A darab telve van izgalmas fordulatokkal, frappánsnál frappánsabb jelenetek kergetik egymást, a néző feszült érdeklődéssel lesi a fejleményeket, melyek meglepő fordulatokkal követik egymást.

A darabnak külső sikere is nagy volt és a közönség nagyfokú műérzékére vall, hogy a legértékesebb szellemességeket honorálta a legőszintébb elismeréssel.

A mai előadás H. Novák Irénnek és Mariaházy Miklósnak hozott nagy sikert. Novák Irén (Mrs. Cheveleyné) valósággal remekelt. Beszédében, játékban és öltözködésben nagystilű volt. Cheveleyné raffinált jellemét minden műanszával megjátszotta. Csakis a bámulat hangján lehet megemlékezni Novák Irén mai tökéletes alakításáról. A közönség lelkesen ünnepelte, tisztelői pedig virágcsokorral lepék meg. Mellette Mariaházy Miklós produkált igazán művészt. Egészen kiemelkedett a környezetből. Wilde szellemes aperszüit szellemesebb interpretációban nem lehet kívánni. Az angol főnemes eleganciáját, nyugodt modorát, előkelő tónusát Mariaházy a leghűségesebb reprodukcióban vitte színpadra. A mai estét legnagyobb sikerének számíthatja. Dícséret illeti még H. Harmath Józsa bájos leányos Mabeljét és Várnay józsa humorral megjátszott Cavershamjét. Kesztler és Kápolnay Juliska Sir Chiltern és Lady Chiltern bántó szavalásukkal rontottak a hatáson. Szilágyi Berta (Lady Marckby) pedig egyáltalán nem való az aradi Nemzeti Színház színpadára.

A rendezésnél lord Goring szobája általános kacajt keltett. A modern szecessziós butorok mellé ócska 18. századbéli ripsz garnitúrát állítani még Mucsán is jóleső derűt váltana ki az emberekből.

H. G.

* Mascagni Kóciánról. A „Parasztbecsület“ híres szerzője most halotta Kóciánt, az ifju hegedűművészt először játszani. A mester nagy figyelemmel kísérte a fiatal művész játékát és hangverseny után a következő kritikát írta a „Chicago Examiner-be:

„Ah! az a fiu! Kócián! Micsoda művész! Milyen nagy művész! Csodálatos! És mennyit tud! Igenis, nagy, óriási nagy a tudása. Csak meg kell hallgatni, hogy az ember megértse és higgyen benne. Zenéje: — élete, mindene. Művészete által lelkét szólaltatja meg. A mes-

ter biztos érintésével tolmácsolja azt, a lélek értelmességével. Először hallottam Kóciánt játszani. Képtelen vagyok kifejezni, hogy mily mély benyomást tett reám. Nagy dolgokat vártam, de ilyesmire nem voltam elkészülve. Leghatározottabban mondhatom, hogy *nagyobb, mint Kubelik!* Micsoda jövő vár erre a fiatal emberre és mit várhat a művészet még tőle!

A marónis.

Hiába nincs rajtam felöltő,
Hiába mosolyog az ég,
És mindhiába, hogy szívemben
A szerelem szent tüze ég,
S hiába néz jövőbe lelkem,
Látnom kell a sivár jelent,
A kávéházak kertje eltűnt,
És a marónis megjelent.

Elhozta őt az ősz siráma,
Hűvös szellők lehellelte,
Szőlőcsutak helyett az u'ca
Sült gesztenyével van tele...
S szive hölgyének nagy szerelmét
Eképen vallja Tóni:
„Nagysád, oly forró a szerelmem,
Miként a sült maróni.“

Csak a marónis áll nyugodtan
És nézi az eget,
És vidám, ha keleti szél fúj,
És hideg fenyeget,
Akkor boldog, ha más halandók
Dideregnek és fáznak —
És nagy örömmel kikaparja
A sült marónit — másnak.

Mákvirág.

Letartóztatott kuriai tanácsjegyző.

Elzüllött aradi fiatalember.

A tanácsos fia.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 2.

Két, teljesen elzüllött embert tartóztatott le ma délután a fővárosi rendőrség. Pásztori Rózsa János volt kuriai tanácsjegyző az egyik, a társa pedig Nedoma Vencel volt tiszthelyettes. Pásztori neve eléggé ismert Aradon is. A lejtőre jutott ember aradi illetőségű és hosszu ideig Aradon is lakott. Apja Pásztori Rózsa Ferenc közhivatalt töltött be Aradon négy évig. 1867 től 1871 ig városi tanácsos volt. Ekkor nyugalomba vonult az öreg ur, aki rövid idő múlva meghalt.

Pásztori Rózsa János és társa hamisított életjáradék-szelvényekkel *ezeröttszáznegyvenöt koronát* csaltak ki a Merkur banktól és ma is ilyen módon akartak pénzhez jutni, de rajta vesztettek.

Pásztori Rózsa János zivataros multu ember. A bírói pályára készült és a legfényesebb karriér utján volt, de bűnös szenvedélye letérite a tisztesség útjáról. Nagytudásu, kiváló készségű embernek tartották és fiatalon került föl a legfelsőbb bírósághoz tanácsjegyzőnek.

Főuri lábon élt, két kézzel szórta a pénzt s amikor kikopott a hitelből és adósságai miatt agyonszorogatták, okirathamisításra vetemedett. Bűne kitudódott és husz hónapig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta a bíróság. A megbélyegzett ember, aki okleveles ügyvéd is volt, a börtönből kikerülve, nem kapott tisztességes foglalkozást. A hitelbank utján csekély életjáradékot élvezett s az erről szóló szelvényeket a Merkur banknál szokta beváltani.

Hosszu évek során keresztül kikapasztalta

a bankban az életjáradék-szelvények kezelési módját, s ekkor jutott arra a gondolatra, hogy szelvényeket fog hamisítani. Tervébe beleavatta Nedoma Vencel rovott multu tiszthelyettesét, aki annyiban állott segítségére, hogy ő nyújtotta át honorálás végett az idegen nevekre szóló, hamis szelvényeket.

Ma délután is megjelent a bankban, ahol éppen dolga akadt Guthard detektivnek is. A jószemű rendőrtisztviselőnek gyanus volt a züllött ember és igazolásra szólította föl. Nedoma megrökönyödött és bevallotta bűnös machinációjukat, mire a detektiv társával együtt lefogta őt. A hamisítókat holnap átadják a bíróságnak.

Caruso-est az Operában

Az Aradi Közlönynek írta és telefonálta:

Prohászka László dr.

Budapest, október 2.

Mint valami raffinált, élvezetekre sóvárgó mondaine asszony, oly ideges nyugtalansággal várta a mi fővárosunk a nagy „hódítót“, akinek a hangbeli hírességéhez oly értékes mellékvilághirt szerzett keztyüs kezének egy eltévedt szalonmozdulata.

Ezuttal valóban nemcsak hallani, hanem látni is akarta őt mindenki. Hiába, a nagyvárosi közönség nem tudja magát kivonni annak a pillanati hatása alól, amikor a szenvedély heve oly magas fokra hág, hogy legyőzi az emberben a kulturlényt, aminthogy mindig valami perverz gyönyörűséget érez, valahányszor leválik az emberről a roppant erővel reá nevelt ragyogó felszín és a támadt részen fakir mohó ággal vigyorog elő a bestia.

Ez a megfelebbezhetetlen igazság azonban ne vonjon le a mai est sikeréből semmit, recte: ne tegyen hozzá semmit. Tény az, hogy az Andrássy-uti műintézetnek a Pillangó kisasszony bemutatása óta nem volt fényesebb estéje, egyszersmind a fővárosnak nagyobb zenei szenzációja Caruso mai fellépésénél, a mely a Mészáros rezsim méltó prologusának ígérkezett.

Már az előzmények sejteni engedték, hogy az Operaháznak nagy eseménye lesz. A hatalmas színház minden férőhelye a tisztesen föl emelt helyárok ellenére elkelt, sőt az 50 koronán aluli helyeket többszörösen tuljegyezték. A 12000 koronás honorárium, az intervjúk révén nyilvánosságra került intimitások megcsinálták a kellő reklámot és babizonnyították, hogy a művész kitűnően tudja a torkában levő hangkincset pénzürtékre átváltoztatni.

Egy a kuriozitásokat szerető matematikus kiszámította, hogy Radames 2552 hangjegyet énekel, Carusó tehát minden hangjegyért 4 korona 70 fillért kap. Az első felvonás 4 percig tartó románcáért 1231 koronát kapott. Tagadhatatlanul érdekes kortűnet ez a tömegnyomorral szemben. De ne legyünk ünneprontók. A „drága“ mester valóban megérdemelte az érdeklődést.

Ahogy az est beállt, nagy tömeg tolongott az Opera körül. Mindenki irigy szemmel nézte a másikat, boldog jegytulajdonost sejtven benne. Az Opera előcsarnokában a fekete tábla rozszat sejtetett: Vasquez grófnő délután berekedt, helyette Ney Hermin énekelte Aídát.

Az opera nézőtere teljes ünnepi fényben uszott. Várakozással teljes csöndben foglalja el helyét Benkő karnagy, kezdődik az előadás. Csakhamar fölcsendül Caruso primo-tenorja. Caruso hatalmas, robusztus alak, fekete hajkoronájához kitűnően illik az olasz éghajlattól barnapatinás arca, teljes ellentéte a szőke, szakállas, rózsásbőrű Wagner tenóroknak.

Caruso hangján kellemes légység ömlik el,

báronyos melegségű hangjának az altregiszterek kölcsönzik az érzéki szépséget. Könnyen énekel, nem erőlködik, a második felvonás finálójának fortissimójában könnyedén uralta az egész ének és zenekart.

A gyönyörű énekművészethez plasztikusan illeszkedik Caruso nemesen átgordult színpadi játéka. Caruso szuverénje a tenorhangnak. A művész magatörte ösvényén halad, a színművészet hagyományos szabályainak csak célzerűségből hódol meg, de kényelmetlen neki ez a Prokrisztosz ágy. Wagner sehol nem énekl, az otasz belkantóban otthonos.

Mai estéje nem volt a legszerencsésebb, a közönség csak a harmadik felvonás szerelmi kettősénél melegegett föl és lelkesen tapsolta a mestart a gyönyörű történetig.

HIREK.

— A király gyengülkedik. Bécsből táviratozzák: A *Neues Wiener Abendblatt* jelenti, hogy a Burgban a király nem fogja megtartani a szokásos kihallgatásokat, mert az utóbbi hetek fáradalmi nagyon megviselték és egy ideig Schönbrunnban fog lakni. Hivatalosan jelentik, hogy a király egészségi állapota jó, csak fáradt.

— Apponyi Albert Björnson támadásairól. Björsterne Björnson kifakadását Apponyi Albert gróf ellen méltán ámulatba ejtették egész Magyarországot. Amikor Björnson első támadása a sajtóban megjelent, Apponyi fölöslegesen tartott minden nyilatkozatot. Most azonban, hogy Björnson egyik bécsi újságban újra igazságtalan hangon támadta, egyik fővárosi lap munkatársa fölkereste Apponyi Albert gróf kultuszminisztert, aki Björnson támadásairól a következő nyilatkozatot tette:

— Björnson támadásaira semmit sem tartok szükségesnek válaszolni, de nem is válaszolhatok, mert ő csak vádol sőt szidalmaz, a nélkül, hogy a bizonyítéknak, a vádjai alapjául szolgáló tényeknek csak árnyékát is mutatná. Ez az egész eljárás — és ezt mély fájdalommal mondom — annyira nélkülözi az erkölcsi komolyság kellékeit, hogy azzal érdemlegesen foglalkozni lehetetlen. Fájdalommal mondom pedig ezt, mert Björnson lángelméjét régóta nagyon tiszteltem és rosszul esik a lángelmét ilyen szereplésben látni. Aki a tényeket ismeri, aki engem ismer, csak megmosolyogja azt a vádat, a mely szerint valamely népfajnak vagy bármely emberi lénynek elnyomója volna. Az előtt az európai ítélőszék előtt, a melyhez Björnson idézni kíván, a szabadságszerető és az emberiség nagy eszményeiért lelkesedő emberek ítélőszéke előtt fölemelt fővel fogok mindig állhatni; mert abban a tudatban élek, hogy e szent eszményektől egyetlen cselekedetben sem pártoltam el és abban a másik tudatban is, a melyet Björnson, ha komolyan számot vet magával, talán irigyelni fog tőlem: hogy soha könnyelműen nem vádoltam embertársamat.

— Az osztrák vasutas sztrájk. Bécsből táviratozzák: Az osztrák vasutasok sztrájkja ma, a második napon mindenféle erősen éreztette hatását. A forgalmi zavarok oly erősek, hogy ma nem voltak képesek Bécsbe elegendő tejet és gyümölcsöt szállítani, úgy, hogy az árak nagyon emelkedtek. Sok üzletet, amelynek készlete elfogyott, bezárták. Általában oly nagy az élelmiszerhiány, hogy Bécs kiéhezésétől tartanak.

A csehországi és brünni cukorgyárak, melyek a cukorgyártáshoz szükséges répat legnagyobb részét Magyarországból kapják, rövid időn belül megszüntetik a munkát, ha a passzív-rezisztencia még sokáig

tart. A *bees-brünni* vonalon ma teljes mértékben beállott a passzív-rezisztencia, *Prága*ban pedig a vasutépítő munkások is csatlakoztak a sztrájkolókhöz.

Bécsben a sztrájkolók csatlakozásra szólították fel az államvasutak műhelyeiben dolgozó munkásokat és felhívták őket, hogy hagyják abba a munkát. Ebből zavargás keletkezett, úgy, hogy a rendőrségnek kellett közbelépni.

— Békefi Antal meghalt. Szegedről táviratozzák: Békefi Antal, a jeles író, a Szegedi Napló volt szerkesztője, a vidéki hírlapírók szövetségének és a szegedi függetlenségi pártnak alelnöke, városi bizottsági tag, a Dugonics társaság főtitkára, hosszú szenvedés után ma hajnalban 49 éves korában itt meghalt. Az elhunyt már évek óta betegeskedett. Halála iránt általános a részvétel.

— Botrány a Kossuth-nóta miatt. Londonból táviratozzák: A Newyork Herald jelenti, hogy az új newyorki színházban tegnapi előadás közben botrány történt. Az előadáson jelen volt *Höning* Ottó báró osztrák magyar főkonzul is. Felvonásközben *Rudnyánszky* Réthy Laura a jelenvolt magyarok nagy tetszése mellett elénekelte a Kossuth-nótát. A főkonzul a dal hallatára felemelkedett, hogy elhagyja a színházat. Amint ezt a magyarok észrevették, lármázni kezdtek. Pfu! és Le veie! kiáltásokkal kísérték a távozó Höning bárót. A láрма csak akkor csillapodott le, mikor az igazgató kijelentette, hogyha a zajongás meg nem szűnik, kénytelen lesz az előadást félbeszakítani.

— Végrehajtás Carusonál. Budapesti tudósítónk jelenti: *Carusonak* a Bristol szállóban levő lakásán ma végrehajtó járt és ott impresszáriójának, *Müller* Károlynak egy tartozásért foglalást eszközölt. Müller neje ugyanis tartozik egy budapesti divatárusnőnek háromszáz koronával. A divatárusnő egy darabig várt a követelésére, de később bepárelte az asszonyt, behajtani rája azonban az összeget nem lehetett. Most végrehajtást kért a Carusonak ma estéért járó honoráriumából Müllert megillető jutalékokra, amit a bíróság el is rendelt. Ma délután azután megjelent a Bristol szállóban a divatárusnő ügyvédje, a végrehajtó s egy bírósági kézbesítő kíséretében. Caruso nem volt odahaza, mire az ügyvéd és a végrehajtó eltávozott, otthagynak a kézbesítőt, hogy a letitást Carusonak átadja. Hogy a kézbesítő Carusora ráismerjen, arcképét kivágták egy lapból és odaadták a kézbesítőnek. Ez két óráig várt a művészre, minthogy azonban nem jött, kifüggesztette a tájékoztató bírósági végzést, amelynek azután sok bámulója akadt.

— A csanádi munkásházak. Makóról táviratozzák: Ma adtak át 21 munkásházat tulajdonosaiknak. A városházán reggel megjelentek az érdekeltek, valamint Návay Tamás főispán, Hervay István alispán, Dózsa Samuel főügyész, Farkas József polgármester. Miután az érdekeltek aláírták a szerződést, az egész társaság a helyszínére ment, ahol Hervay István beszédet intézett a munkásokhoz, a melyben hangsúlyozta, hogy a kormány és a vármegye nem feledkeztek meg a derék és szorgalmas munkásokról és ezentul is előmozdítják a szorgalmas munkások érdekeit Návay főispán beszédében hazafiasra, szorgalmas munkakodásra serkentette a munkásokat és személyesen vezetett be minden munkást házába. A szép jelenetet nagy néptömeg nézte végig, a melyből küldöttégek alakult és arra kérte a főispánt, hogy a törvényhatóság részükre is építtessen házat. A főispán megígérte, hogyha Makó város a telket olcsón átengedi, készségi teljesítést kérlemüket.

— A közigazgatási bizottság ülése. A közigazgatási bizottság október havi ülését a szüret miatt nem 7 én, hanem 15 én, kedden tartja.

— Az exminiszter balesete. Odesszából jelentik: Odessza közelében egy vonat ellen eddig ismeretlen tettesek merényletet követtek el. A vonaton utazott *Kramarz* volt osztrák kereskedelemügyi miniszter is, aki szintén halálos veszedelemben forgott, de szerencsére megmenekült.

— Házasság *Pichler* Sándor aradi kereskedő f. évi október 6 án délután négy órakor az aradi zsidó templomban tartja esküvőjét *Pollák* Hajnalka kisasszonnyal, *Pollák* Gyula leányával.

— Az aradi automobilgyár. Ma jelent meg a hivatalos lapban, hogy *Kossuth* Ferenc kereskedelemügyi miniszter az Aradon létesítendő automobilgyár részére az állami kedvezményeket tizenöt évre megadta. A hivatalos lap közleménye így hangzik: A kereskedelemügyi miniszter a miniszterelnök vezetésével megbízott miniszterelnök hozzájárulásával az 1907. évi III. tc. 1 §-ában meghatározott állami kedvezményeket a *Kunz* József budapesti magánmérnök által a franciaországi Westinghouse-féle gyárral együttesen Aradon létesítendő automobilgyár részére, a gyár üzemének megkezdésétől számított 15 évre engedélyezte.

— A drótos büne. *Trencsénből* jelentik: *Valek* Medárd kolaróci drótos, afeletti dühében hogy édesanyja egy mérgezési kísérletét nem akarta elhallgatni, ezt torkon ragadta és megfojtotta. A gyilkost, valamint a mérgezési kísérletben résztvevő nejét letartóztatták.

— Kereskedők értekezlete. A következő meghívást vettük: Tisztelettel kérjük az aradi kereskedő főnököket, különösen az *Andrássy*-és *Szabadság-téri* üzletek tulajdonosait, hogy f. évi október 3-án csütörtök este kilenc órakor, több fontos tárgy megvitatása céljából, az Aradi Kereskedők Köre helyiségében (Szabadság tér 7. sz. I. em.) tartandó értekezleten megjelenni sziveskedjenek. Az *Aradi Kereskedők Köre* nevében: *Hegy* Albert alelnök, *Faragó* Rezső titkár.

— Öngyilkos malomigazgató. *Eszék*ről táviratozzák: A gyakovári hengergözmalom igazgatója, *Büchler* Mór ma irodájában öngyilkosságot követett el. Tettének oka ismeretlen.

— Gorjki Maxim bajban. Pétervárról táviratozzák: Az ügyészség elkobozta Maxim Gorjki *Anyá* című legújabb könyvét és megindította az író ellen a bünvádi eljárást.

— Legyen világosság! Az aradi közvilágítás reformjában jelentős lépés történt tegnap este. A graecin-égő, melyet már világszerte használnak, Aradon is megtartotta diadalmas bevonulását. Tegnap este gyújtották meg az első graecin-égőket Aradon. Az első kísérlet meglepően kedvező eredménnyel járt és városszerte kíváncsian várják a folytatást. A Tökölitéri lakosok panaszának köszönhető, hogy a légszeszgyár a graecin-égővel kísérletezett. A Tökölitérre ugyanis valamivel több világosságot kértek a várostól, mely a kérelmet a légszeszgyárnak továbbította. A légszeszgyár pedig haladva a korral, nem kísérletezett a lámpák szaporításával, hanem megcsináltatta a graecin-égőket. Két magas lámpaoszlopon 8 gyönyörű graecin-égő világítja be a Tökölitert. Egy-egy graecin-égő 150 gyertyafényt szolgáltat és az 1200 gyertyafény valóságos nappali fényt áraszt a Tökölitérre. Tegnap este *Varjassy* Lajos dr. polgármester, *Kádas* Kálmán főjegyző, *Green* Nándor tb. főkapitány, *Virág* Lajos főmérnök, *Lócs* Rezső tanácsos, *Nachtnébel* Odön mérnök a város, *Schultze* Henrik, *Vajda* István és *Tenner* József a légszeszgyár képviselőiben megtekintették a graecin-

égőket. A helyszíni szemlén elhatározták, hogy az egyik lámpaszlopot úgy helyezik el, hogy az égők a Forrai és Aulich Lajos utcákba is bevilágítsanak.

— **Automobil közlekedés Debrecen és Nagyvárad között.** Az autobusz országos útja általános érdeklődést keltett mindenfelé, ahol a gépkocsi megfordult. Tegnap megírtuk, hogy Nagyváradon, ahol az autobusz szintén próbatatott, máris foglalkoznak automobil omnibusz járat létesítésével, amely a város és a tőle hét kilométernyire fekvő Püspök- és Félix-fürdők között bonyolítaná le a forgalmat. De ezen a terven kívül egy másik, sokkal nagyobb szabású terv is felmerült az autobusz útjával kapcsolatosan. E terv szerint nem helyi forgalmat bonyolítana le az autobusz, hanem több mint negyven kilométernyi távra menne és a vasúti forgalom hiányait volna hivatva pótolni. Ugy Nagyváradon, mint Debrecenben már évek óta állandó a panasz, hogy a két város közötti kereskedelmi forgalom a rossz vasúti összeköttetés folytán sokat szenved. Ennek az anomáliának megszüntetését célozza a most felmerült terv, amely valószínűleg meg is valósul.

— **A hegyaljai motoros és október 6.** Az Aradhegyaljai motoros vasut az Aradon október 6-án megtartandó gyásznapélyen való megjelenés céljából elhatározta, hogy a Hegyalja mentén levő községekből Aradra rándulók részére oda és vissza utazásra érvényes egyszerű menetjegyeket fog kiadni a Radnáról reggel 6 óra 32 perckor, Pankotáról reggel 6 óra 04 perckor induló s Aradra reggeli 8 óra 17 perckor érkező vonatokhoz, mely menetjegy az Aradról aznap déli 12 óra 06 perckor induló vonathoz a visszatérésre is érvényes. Az Arad hegyaljai vasut méltányolva a hazafias célt, részéről is köteletségének tartja annak előmozdítását.

— **Az arak ellen.** *Borsai* tudósítónk írja: Vasárnap éjjel a *vojvogyeni* vendéglőben borozgattak *Ross* György álgyesi uradalmi gazdaszt és ifj. *Hermann* Károly magánzó több fiatalember társaságában. Csöndes beszélgetésüket hirtelen nagy zuhanás szakította félbe, az ablaküvegek csörömpölve hullottak szerte szét és egy hatalmas terméskő esett a meglepett vendégek lábai elé. Mire kisétek az utcára, a merénylők eltűntek a sötétben. Másfél órával később *Ross* és *Hermann* hazafelé tartottak. Utközben román legények támadtak rájuk. *Hermann*nak sikerült elmenekülnie, *Ross* Györgyöt azonban a támadók súlyosan megsebesítették. Az orvul támadók ellen a csendőrség megindította az eljárást. A parasztleányok azt mondják, hogy ők azért verték meg *Ross* Györgyöt, mert — ur.

— **Elszabadult oroszlan.** Óriási riadalmat okozott tegnap este a szegedi Marstéren egy kiszabadult fenevad. A hatalmas lény egyik sarkában ugyanis most állatsereglet van, melynek állandóan nagy nézőközönsége szokott lenni. Mikor legjavában édesgették be a népet, hirtelen óriási pánik keletkezett a nézők közt. A tőrűs közönsége, egészséges arcu cselédleányok, daliás bakák sikoltozva futásnak eredtek. Az történt ugyanis, hogy az állatsereglet egyik fiatal oroszlanja, egy jól kifejlett, nyolc hónapos fenevad megunva a ketrec magányát, kiszökött a sátorból és a közönség közé vetette magát. Az állatok fiatal királyának ezuttal nem voltak rossz szándékai, — békésen hunyorga-

tott a csinos leányzókra s barátságosan veregette bozontos farkával a viganók alját, — mégis érthető ijedelmet keltett váratlan megjelenése. Az állatszeliidítők rögtön megfékezésére mentek, de ez nem sikerült könnyen. A fiatal állat szörnyen jól érezte magát a szabadban s kétségbeesetten védekezett a visszahurcolás ellen. Dühösen hánykolódott, mikor pedig az egyik szeliidítő hozzányult, elkapta kezefejét s borzalmasan összemarcangolta. A szolgálak kétségbeesetten vergődő szeliidítő segítségére siettek s nagynehezen kimentették az oroszlan karmaiból. A fiatal fenevadat hosszas munka után megkötözve szállították a rácsok mögé.

— **A szövetkezetek segítsége.** A szövetkezetek ügyében kilátásba helyezett segítő akció, amelyet Wekerle miniszterelnök ígért meg, de amelyet a nagy bankok effektuálnak, megindult. Összeadtak pedig e célra a nagy pénzintézetek 5,000,000 koronát a visszleszámitolás eszközésére. A dolog intézésére öt tagból álló bizottságot alakítottak, amelyben a Magyar Általános Hitelbank, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár, a Kereskedelmi Bank, a Leszámitolóbank és az Országos Központi Takarékpénztár vesznek részt. Ez öt bank küldöttel végzik a visszleszámitolást, amely már ma délelőtt 11 órákor kezdetét is vette.

— **Tíz éves betörő.** Budapesti tudósítónk jelenti: Tegnap egy tíz éves fiút vittek h. e. a főkapitányságra, aki *Kvicsián* József kor. vácssegéd gyermeke. Tegnap a fiu bemászott *Markó* János fűszeres lakásának az ablakán, a szobában feltörte a szekrényeket, amelyekből összeszedett minden értékesebb holmit s meg akart szökni vele. A házbeliel azonban tettenérték és átadták a rendőrnek, aki a főkapitányságra vitte. A fiatal bűnöst az állami gyermekmenhelyen helyezték el.

— **Letartóztatás a tárgyalóteremben.** Győr-ből jelenti: Nagy izgalmat okozott tegnap délelőtt a győri kir. törvényszék tárgyalótermében egy tanu viselkedése, akát nem lehetett igaz mondásra bírni s ezért öt napi fegházra ítélték és nyomban le is tartóztatták. A kir. törvényszék büntető tanácsa ugyanis Nagy István városi hivatalszolga bűnügyében ma tartotta meg a főtárgyalást. Nagy erőszakos nemi közönségszünettel van vádolva. A koronatanu, *Kövecses* István, vallomása után megtagadta az eskütételt. Az elnöklő náral *Szabó* Jenő törvényszéki elnök figyelmeztette újból a hamis eskü következményeire és felhívta igaz vallomástételre. *Kövecses* ismételten hamisan vallott és újra megtagadta az eskütételt. A bíróság 100 korona, illetve 5 napi elzárásra ítélte. Ekkor a tanu elkezdett dühöngeni, mire nyomban letartóztatták. A megvadult ember azonban nem akarta követni a börtönöröket, mire azok megragadták és nagynehezen lecipelték a fegházba. A kínos incidens nagy konsternációt keltett a törvényszéken.

— **Az uri ember.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A „*Te-ma*” élelmicikkereskedő r. t. följelentést tett a rendőrségen, hogy egyik fiókjának raktárát állandóan megdézsmálják, különféle élelmicikkek tűnnek el ismeretlen tettes kezén. A detektívek hamarosan kinyomozták a tettest *Néser* József kereskedősegéd személyében, aki beismerte, hogy ő bizony lopott, de kénytelen volt vele.

— **Mert kérem — mondotta — én uri ember vagyok,** aki 80 korona fizetésből a mai drágaság mellett megélni nem tudok. Az embernek nemcsak enni inni kell, hanem lakni és

ruházkodni is, azonfelül egyszer-egyszer kávéházba is kell mennie emberek közé. Mindezt negyven forintból nem lehet, hát loptam. Nem én vagyok az oka ennek, hanem azok, akik így fizetik az embereket.

A nagyigényű urat a rendőrség letartóztatta.

— **Rovarpor,** bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisznál*. 201

TORVÉNYKEZÉS.

§ **A bot másik vége.** Még 1905-ben történt, hogy *Zerkovitz* Lajos bécsi kereskedő hasznbérbe vette özv. *Hollaky* Gusztávné acsucal birtokát. A birtokhoz 300 hold véderdő tartozik, melyet *Zerkovitz* szintén bérbevett. *Hollakyné* megígérte, hogy már meglévő üzemtervét átadja bérlőjének. *Zerkovitz* Béla a szóbeli megállapodás alapján hozzálátott az erdőirtáshoz és körülbelül 500 darab fát kivágatott. Egy szép napon azután idézést kapott a nagyhalmági szolgabíróshoz, mely jogtalan erdőirtás címén kihágásért elmarasztalta. *Zerkovitz* utánajárt a dolognak és megtudta, hogy *Hollakyné* kérelmére az üzemtervet hatályon kívül helyezték. A bérlő ekkor a földbirtokosnő ellen fordult és csalás miatt följelentette az aradi kir. ügyészségnél. Följelentésében hivatkozott arra, hogy a birtokot az erdővel együtt vette bérbe és mert az erdő használatától tudtán kívül el-esett, százezer korona kárt szenvedett. Tanukul *Barabás* Béla dr. és *Erdős* Zsigmond dr. ügyvédekre és *Alexander* Károly bécsi kereskedőre hivatkozott. Az ügyészség azonban nem vállalta a vád képviselését, mert a csaláshoz hiányzott a legszükségesebb kellék, a ravasz fondorlat. Az ügy azután megjárta a fórumokat, de *Zerkovitz*ot panaszával mindenütt elutasították. Főmagánvadjára sem indította meg az eljárást a vizsgálóbíró és most érkezett le a kir. ítélőtábla végzése, mely a vizsgálóbíró eljárását szankcionálta. A botnak azonban másik vége is van. Az ügy illetően elintézésével nem érte be özv. *Hollaky* Gusztávné és rágalmasz miatt följelentést tett *Zerkovitz* Lajos ellen. Az érdekes ügyben legközelebb ítél az aradi járásbíró.

SCOTT-féle Emulsió

rendkívül erősítő hatással van az egész szervezetre, gyógyítja és erősíti a tüdőt.

Köhögést és meghülést

bármily makacs és hosszadalmas is legyen az, a SCOTT-féle Emulsió gyorsan megszüntet. Még a sorvadásos betegeknek is könnyebbülést szerez a SCOTT-féle Emulsió, feltéve, hogy idejekorán használják, mely esetben állandó, tartós gyógyulást eredményez. 3895

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.
Az Aradi Közlöny képes nagy naptára részére szívesen fogadunk érdekes fényképfelvételeket úgy amatőröktől, mint professzionátus fényképészekről.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza

ARAD,
Szabadság-tér 20., Gr. Nádasdy-palota.
Telefon szám 577.

KÜLÖN
mértékosztály.
Szolid szabott árak.

Lechner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

— G. G. Sem díjtalanul, sem díjazva nem közölhető. Van benne valami jó is, ami biztatásul szolgálhat önnek. De ez a jó egyelőre elvész az árnyoldalak mellett.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 2.

Amerika 5% magasabb. Kínálat és vételkedv mérsékelte. Elkelt 30,000 mázsa 5 fillérrel magasabb áron. Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.19—11.20	11.24—11.25
Zab októberre	7.78—7.79	7.76—7.77
Rozs októberre	9.65—9.66	9.60—9.61
Tengeri 1908 májusra	6.75—6.76	6.80—6.81

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	644.25
Magyar hitelrészvény	755
Orosz járadék	86.25
Déli vasút	155.25

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 2. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 130—132 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 132—134 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 134—136 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslelészám: Szeptember 29. napján volt készlet 37,525 darab, szeptember 30. napján felhajtott — 99 darab, szeptember 30. napján elszállított 514 darab, szeptember 30. napjára maradt készletben 37,110 darab.

A hírtől sertéslelés iránzata: Lányha.

Nemzeti Színház.

C) bérlet.

C) bérlet.

Csütörtökön, 1907. évi október hó 3-án:

Az eszményi férj.

Színmű 4 felvonásban. Írta: Wilde Oszkár. Fordította: Mihály József.

S Z E M É L Y E K:

Caversham	Várnai Jenő.	Lady Marekby	Szilágyi B.
Goring, fia	Marházi M.	Basildon	Zalai Margit.
Sir Chiltern	Keszler Ede.	Mabel	Harmath J.
Lady Chiltern	Kápolnai J.	Chevelayné	Novák Irén.

Közdete este 7 és fél órakor.

Uj üzlet!	
Uj üzlet!	Uj üzlet!
Nyemecz és Kövesdy angol női divatterme Szabadság-tér 14. szám I. em. 2185 Arad.	
Uj üzlet!	

Néhány napig

maradék

elárusítás!

IDEGENEK ARADON

— Október 2. —

Központi szálloda. Kenderessy Odön birtokos és fia Brád. — Stern Emil hivatalnok és neje Gu-rahonc. — Muglívary Gyula intéző Pankota. — Tenner Sándor és Zsiga kereskedők Nagybecskerek. — Szentimr-ey Ádám tanár Békéscsaba. — Roza Viktor építész Budapest. — Gróf Sándor gyógyszerész Nagyvárad. — Breuer Fülöp gyógyszerész Szolnok. — Gaspari Frigyes birtokos Medgyes. — Sommer Alfréd gyapjuügynök Budapest. — Kéner Ferenc ügynök Budapest. — Beck Márton utazó Budapest. — Scheier Manó utazó M. Ostren. — Wernhard János utazó Orsova. — Zarkó József főmérnök Budapest. — Kendely Oszkár magánzó Szarajevó. — Satorinsky Ernő birtokos Dublin. — Hortobágy István bérlő Lunka. — Rác Zoltán magánzó Gavosdia. — Petronelly Viktor dr. ügyvéd Saragusa. — Reich Vilmos utazó Budapest. — Marsch Károly utazó Budapest. — Ungár Árpád kereskedő Orosháza. — Biró nővérek magánzóknak Sikula. — Zsivora Pál kárbeszlő Szeged. — Maurer Oszkár báró birtokos és neje N. magvas. — Steiner Herman vállalkozó Vadas. — Roster Norbert utazó Budapest. — Kosch Vince borkereskedő Budapest. — Stern Emil borkereskedő Budapest. — Stern Ede utazó Budapest. — Mandl József gyógyszerész Budapest. — Biró Géza magánzó Sikula. — Spitz Henrik utazó Brünn. — Kánitz Géza utazó Budapest. — Berger Miksa takarékpénztári igazgató Temesvár. — Zorád István titkár Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Pogány Oszkár szolgabíró és neje Szászváros. — Páll István felvigyázó és neje Bájcsd. — Frankenstein B. kereskedő Frankfurt. — Abelsberg Miksa kereskedő Budapest. — Bogyó Sándor igazgató Budapest. — Gesman Armin bérlő Nagyszalonta. — Molnár István igazgató Sopron. — Ringeisen Kálmán birtokos és neje Zsombolya. — Szigeti Aladár és leányai Mezőtur. — Békefi István mérnök Nagyvárad. — Hoffmann Samu bérlő Nagyvárad. — Hönig Gyula kereskedő Nagyvárad. — Veres Ferenc hivatalnok és neje Szolnok. — Szomjas Jenő hivatalnok neje és leányai Baja. — Takács Antal igazgató Szabadka. — Szalay Sándor dr. ügyvéd Nagyszében. — Strasszer Izidor kereskedő Déva. — Kallós Kálmán mérnök Szeged. — Kollics Gyula nagykereskedő Debrecen. — Pényes Mihály igazgató Besztercebánya. — Halász Árpád mérnök Prosnier. — Lichtnecker Lipót utazó Budapest. — Boskovics Ernő utazó Budapest. — Veisz József utazó Budapest. — Krämer Gyula utazó Budapest. — Fischer Gyula utazó Budapest. — Klement Ernő utazó Budapest. — Somogyi Zoltán utazó Budapest. — Herre Antal utazó Budapest. — Steinman Fülöp utazó Budapest. — Szász Ede utazó Budapest. — Berényi Adolf utazó Budapest. — Salczér Rudolf utazó Budapest. — Berger Vilmos utazó Budapest. — Veisz B. Károly utazó Budapest. — Brün M. Lajos utazó Budapest. — Bartha Andor utazó Budapest. — Breicha Árpád utazó Bécs. — Bauer Károly utazó Bécs. — Kádas Manó utazó Bécs. — Enschevsky Ernő utazó Hannau.

Vass szálloda. Kálbri Samu orvos Nagyvárad. — Hofbauer Vilmos utazó Budapest. — Maróczy K. utazó Budapest. — Jeney Gerő mérnök Alvinc. — Fein Adolf utazó Budapest. — Hoffman Béla utazó Bécs. — Fried Ferenc utazó Budapest. — Jemelka Lajos gyáros Brünn. — Sebők Miksa utazó Budapest. — Dengl Armin utazó Budapest. — Garce Béla magánzó Szabolcs. — Garvay Samu vendéglős Máramarosziget. — Demeter János birtokos Pokány. — Durbela Soma iparos Halmos. — Derekas Lajos iparos Haraszt. — Joó Géza író Budapest.

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás!

Szolid kiszolgálás!

NYILTTER.*

Kócián Jánoszláv,

világhírű hegedűművész

f. é. október hó 13-án, d. u. 5 órakor

VESELSKY zongoraművész közreműködésével

tartja

hangversenyét

a FEHÉR KERESZT szálló nagytermében.

Műsor:

1. *Wieniawsky*. Hangverseny. D. moll, 23. mű.
 - a) allegro moderato
 - b) románc
 - c) finale ál la zingara Kócián.
2. a) *Beethoven*. Andante, F dur
b) *Schubert Fischhof*. Tánc-zene „Rosamunde“-ból Veselsky.
3. *Kócián*. Trois pièces d'impression
 - a) Méditation du soir
 - b) Intermezzo pittoresque
 - c) Hymne au printemps (kézirat, első előadás) Kócián.
4. *Sarasate* Cigánydalok Kócián.
5. a) *Nesvera*. Serenade
b) *Chamade*. Arabesque
c) *Wieniawsky* József. Valse de Concert, 3. mű Veselsky.
6. *Paganini*. J. palpiti. Kócián.

Jegyek válthatók 6, 4, 3, és 2 koronájával és diák-jegy 1 kor. 20 fillérjével KERPEL IZSÓ könyvkereskedésében, (Andrássy-tér 20. sz.) és a hangverseny előtt a pénztárnál. 2281.

Zsulán Gligor kurticsi lakosnak f. hó 29-én a kurticsi határból elveszett 3 lova:

egy 3 éves sötétpej kanca,

egy 2¹/₂ éves sárga kanca,

85. számú jeggyel, hókafejű, hátsó lába a pata mellett kesely,

egy 2¹/₂ éves pej kanca,

85. számú jeggyel, bal szügyén vágással, első ballában szürke.

A megtaláló felkérte, hogy az illetékes községi előljáráshoz vigye be. 2334

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyűk, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

férfiak, nők és gyermekek részére,

ugyszintén minden fajta harisnyák, elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett.

Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

A Pécsi Országos
Kiállításon
legmagasabb kitüntetést,
diszoklevelet nyert.

**Steckenpferd-
Liliomtej-szappan**

Bergmann és Társa Dresda és Teschen a/E.,
volt és marad a naponkint beérkező elismerő
levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan
pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán
tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80
fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriák-
ban, illatszerkereskedésekben és borbélyüzle-
tekben. 1043

28184—1907. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évre, valamint a három évi idő-
tartamra kivetendő egyenes-adó kivetési mun-
kálatok f. évi október hóban megkezdettek.
Felhívjuk városunk lakosságát, hogy az adókö-
teles személyek és tárgyak összeírására kikül-
dött hatósági közegeket munkájokban állampol-
gári kötelességükhöz hiven támogassák. Kérdé-
seikre lelkiismeretesen és legjobb tudomásuk
szerint feleljenek. Aki az összeíró közegeket
valótlan bemondással tévutra vezeti, vagy mun-
kájukban bármi módon akadályozza, az 1883.
évi XLIV. t. c. 10. §-a értelmében 2—100 ko-
ronáig terjedhető bírsággal büntetettik. Felhív-
juk a csatornázott területen lévő háztulajdono-
sokat, hogy gondoskodjanak házaikban lévő la-
kások és egyéb bértárgyak hiánytalan számo-
zásáról. Amennyiben a csatornázási számozás
hiányos, pótlásáról gondoskodjanak.

Felhívjuk továbbá a város közönségét, hogy
az adókiivetés alapjául szolgáló vallomási ivatek,
melyek a városi adóügyi osztálytól ingyen vét-
bizonyítvány mellett kaphatók, az alább kitü-
zött határidők alatt az adóügyi osztályban a
saját érdekében beadni el ne mulasztják.

Aki a megfelelő vallomását a kitűzött ha-
táridőre be nem adja, arra az adó hivatalból a
mulasztó fél költségére beszerzendő adatok alap-
ján fog kirovatni; az adótárgyaknak, az adó-
köteles jövedelemnek a kincstár megkárósítása
céljából való eltitkolása, az 1883. évi XLIV.
t. c. 100. §-a értelmében 2—1000 K-ig terjedő
bírságolást von maga után.

A vallomások beadásának határideje a kö-
vetkező:

1. A házbérbjövdelmi vallomás legkésőbb
1907. november 30 ig. Tartozik a háztulajdonos
vallomását a valóságnak hiven és pontosan
megtenni. A vallomási iv kitöltésénél a bér-
összegek kívül, suly helyezendő a lakhelyiségek
kitöltésére, hogy azok a valóságnak megfelelően
hiven tüntessék fel az állapotot és hogy a val-
lomásban összesítve legyenek.

A lakásbérlők a vallomási iven aláírásuk-
kal bizonyítják a bevallás helyességét. Az a
háztulajdonos, ki a bevallási ivet annak kitöl-
tése, illetve a bérösszeg bejegyzése előtt a bér-
lővel aláírta, annyiszor büntetettik 200 koro-
nával, ahány bérlőnél elkövette ezen mulasztást.

A házbérbjövdelem eltitkolása és valótlan
adatok bevallása jövdelmi kihágást képez, mely
az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1—8-szo-
rosával büntetettik. A háztulajdonos és bérlő
egyetértésével történt eltitkolás esetén, mind a
két fél a megrövidítésnek kitett összeg három-
szoros megfizetésével büntetendő.

Az a háztulajdonos, aki a vallomást felhi-
vás dacára sem adja be, vagy annak hiányait
a kivető közeg által kitűzött 8 nap alatt nem
pótolja, a szükségessé vált helyszíni szemle
költségeit viselni tartozik, ezenkívül 2—100 ko-
ronáig terjedő pénzbírsággal büntetettik.

2. A kereseti adó III. osztálya alá tartozó
üzletek, kereskedések vállalatok, ipar vagy más
előre nem tudható jövdelmet hajtó szellemi és
egyéb foglalkozások jövdelmeire vonatkozó
vallomás benyújtandó 1908. január 20-ig.

3. A kereseti adó IV. osztálya alá tartozó,
meghatározott évi vagy havi illetményekre vo-
natkozó vallomások, továbbá

4. a tőkekamat-adó tárgyat képező kamat
vagy életjáradékra vonatkozó vallomások bead-
hatók 1908. január 30-ig.

5. Az általános jövdelmi pótdadó kiszámításá-
nál levonandó, ingatlanokra betáblázott és a
folyó évben tényleg kifizetett adóssági kama-
tokra vonatkozó vallomások benyújthatók 1908.
január hó 1-től 31-ig vétbizonyítvány mellett.

6. A nyilvános számadásra kötelezett vál-
lalatok-és egyetek jövdelmeire vonatkozó val-
lomások 1908. március 30-ig.

7. A fegyveradó vallomások benyújtandók
1908. június 30-ig.

8. Az ebadóra vonatkozó vallomások be-
adandók 1908. január 8-ig.

Arad sz. kir. város tanácsának 1907. évi
szeptember hó 21-én tartott üléséből.

A városi tanács.

DISZMUNKÁK
MEGNYITÁSOK
KÖNYVADAROK

ARADI NYOMDA
KÖNYVKÖTÉSZE
ARADI ÉS CSANÁD VÁROK VALLÁSÁ

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,
HOL A LEGGYISZÉRABB BERŐTÉSŐ
DISZKÖTÉSZEKET TUDUNK KÉSZÍTENI

DISZKÖTÉSZEK
FENYKÉPTARTÓK
AMATŐR KÖTÉS.

**Italméréssel egybe-
kötött vegyeskereske-
désem részére egy
szakképzett**

fiatal segédet

keresek

30 korona havi fizetéssel és teljes ellátással. — Az állás azonnal elfoglalható.

Ajánlatok bizonyítványokkal felszerelve alulirothoz címzendők. 2341

Fischer Antal

Apáti, u. p. Seprős.

7201—1907. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Zsidai Mátyás zimándujfalusi lakos mint jelentkező és Galbácsi Mátyás zimándujfalusi lakos mint ezuttal csatlakozónak kimondott végrehajtóknak, Szabó Mátyás zimándujfalusi lakos végrehajtást szenvedett elleni 824 korona és 824 korona tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében az aradi királyi törvényszék területén lévő, Arad-megyé Zimándujfalu községében fekvő zimándujfalusi 32 sz. tjkvben a I. 7, 9 és 11—12 sor 33/a, 274/a, 388/a hrszám alatt felvett üres beltelek szántóföld és 2200/307661-edrész legelőilletményre az árverést 1038 koronában ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1907. évi október hó 25 ik napján délelőtti 9 órakor Zimándujfalu község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 103 korona 80 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal szá-

mitott s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Aradon, 1907. évi szeptember hó 14 ik napján.

Aknay,

kir. tszéki bír.

2342

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20. sz.

(Fischer Eliz palotában.)

A t. közönség rendelkezésére áll és különösen kitűnő anyagból kötött

uj harisnyait ajánlja.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és árnyas, szép és tágas kerthelyiséggel, ugyszintán a város legkiválóbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései bork. Első magyar részvény sertőzde udvari sör. Pohár 16 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve

tisztelettel

Répássy Pál

1406

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivittel s a legújabb divat szerint. Továbbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti **bakkanas vagy csizma** elkészítését elvállalom, azon reménynevel hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6 sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület-asalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint mind e szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szállítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sűrkerítés mintákból természetesen nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

RUBICS GYULA

fényező és mázó mesterség

Arad, Szent-Pál-utca 8. szám,

Boeska-tér sarok.

Elvállal e szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: **butorfényezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok ujra festését** bárminemű stílusban, **kávéházi berendezéseket** u. m.: **asztalok, székek, rácszatok, lámpariák, fogasok, cailárok és fürdő-kadakat.** 1488

Kellemesen hűsítő hajviz

Eau de Glace.

A fejbőrt erősíti, a hajhullást megakadályozza, a korpa képződést megszünteti és a fejet huzamos időn át hűvösen tartja.

Egy üveg ára 2 korona.

A haj mosására és tisztán tartására a legalkalmasabb szer a

„CHAMPOING POR.”

A vele készült vízzel mosott haj fényes, ruganyos és selymes lágyaságú lesz. A haj színére nincs befolyással.

Az ideges fejfájást azonnal megszünteti a

Rozsnyay-féle fejfájás elleni tablettá.

6 darab ára 1 korona.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

**Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű**

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer **szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések** s mindennemű **bőrbaaj** ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

508

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

2 darab

páva kakas

s 1 darab

2340

páva tyúk

2 évesek,

eladó.

Cim a kiadóhivatalban.

Nem kell London. Nem kell Páris!
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére
SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészetében
ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőimet**, melyek megakadályozzák a lábfej fejlődését. Gyermekknél, ugyancsak felnőtteknél nagyszerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíttek a valódi amerikai formájú cipőktől még nem különbözhető tartós szőrcipőket. B. megrendeléseiket kérem teljes tisztelettel!

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 641

női kalap divat-terem!

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy **Aradon Deák Ferenc-utca 2. szám alatt** (Sebesyház) egy, a mai kor és modern ízlés minden követelményének megfelelő.

női kalap divat-termet nyitottam

Üzletemben a legelőkelőbb czégektől kikerült és legszebb kivitelű modelleket állandóan raktáron tartom.

Állandó és a legnagyobb választék **gyászkalapokban**.

Átalakítások és minden e szakmába vágó munkálatok jutányosan és pontosan végeztenek.

V. éjki megrendeléseket a legmesszebb menő körülményekkel eszközölök. 719 Szíves pártfogást kér

AMMANN ANNA

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

= Megérkeztek =

a legszebb és legdivatosabb

őszi újdonságok

kelmékben,

valamint

jó másó flanelek és barchettek

a legújabb mintákban és dus választékban, melyeket **a legjutányosabb áron** csakis nálam lehet beszerezni.

vásznak és schiffonok

szintén a legjobb minőségben kaphatók. Egy próbavásárlás mindenkit meggyőz arról, hogy jót olcsón csakis nálam lehet vásárolni. — Szíves pártfogást kér

kész szolgálattal 2294

Jankovits György,

Arad,

Feray-utca 2. a) sz. (Lukácsy-ház.)

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor, gomb, bojtok és rojtok

állandóan raktáron tartalmak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden e szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 682

Hölgyközönség figyelmébe!

2313

Van szerencsénk a t. hölgyközönség tudomására adni, hogy az eddigi (Aradon, színház-épület II. emelet jobbra, a szabadság-téri oldalon)

női ruha Confectio
mütermünk a legújabb divatu női kalap raktárral
bővítettük ki.

S azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy modern áruinkat a legmérsékeltébb árban árusítjuk. — Tisztelettel

Wolff nővérek.

Ugyanott ügyes fizető és tanuló lányok felvétetnek.

Telefon szám 151.

Nagy könyvkötészet.

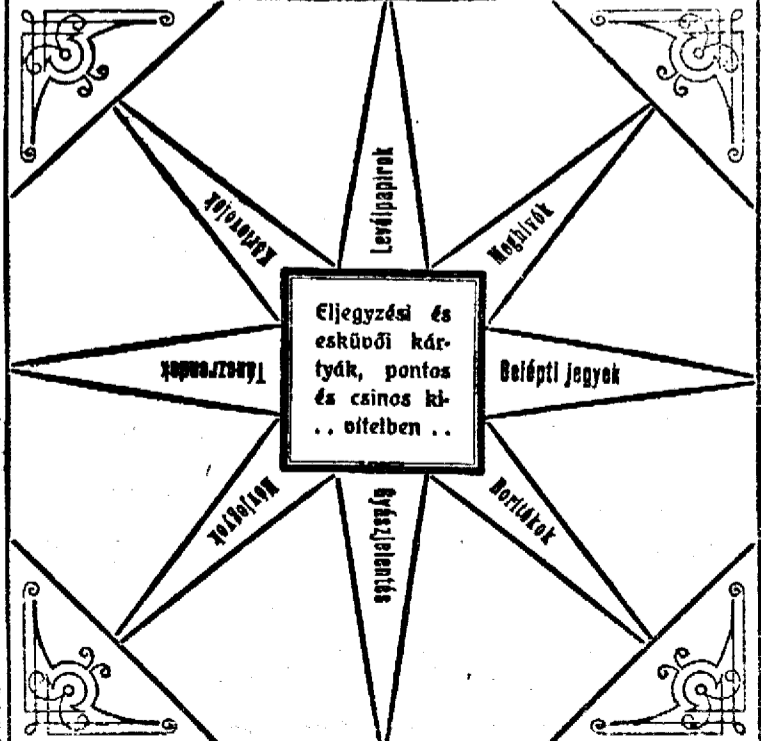
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
KÖNYVNYOMDÁJA
ARADON, JÓZSEF FŐHERCZEG-UT 22. SZ.

Befű-tőmön-tőde.

Ajánlja kifűnden berendezett és a mai kor igényeinek teljesen megfelelően felszerelt

NYOMDÁJÁT,

hol mindennemű nyomtatási munkák gyorsan, pontosan és a legmodernebb kivitelben jutányos árban készíttetnek el.

Aradi Közlöny

a legnagyobb és legterjedtebb vidéki politikai napilap.

ELFIZETÉSI ÁRA:

Helyben:
1 évre . . . 24 korona.
1 hóra . . . 2 korona.

Vidéken:
1 évre . . . 28 korona.
1 hóra . . . 2 kor. 40 f.

Szerkesztőség: telefon 887.
Kiadóhivatal: " 101.

Itt van!

Mindenki azt kérdi
ki van itt?

Itt van!

Halász Henrika ki rőfös- és női divat különlegesség áruházát már megnyitotta
Andrássy-tér 22. sz. alatt.

Bámulatos olcsó árak mellett.

Bámulatos olcsó árak mellett.

Itt van!

Őszi ujdonságok

óriási választékban.

2315

Itt van!

APRÓ HIRDETESEK.**Téli szalonna,**perzselt, száraz, zsír és sózott hárj
kapható Rauchbauer Nándornál,
Ujszentannán. 2249**Veszek könyveket,**egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb árakon. — **Kerpel**
Izab könyv- és papírkereskedése
és kölesönkönyvtára, Aradon. 356**Műépítési irodában****gyakornok**
felvétetik. 2326

Cím a kiadóhivatalban.

3 vagy 4 deák gyermeketteljes ellátásra elfogad Tóth An-
drás Arad, Téli utca 4/a. 2339**Szőlő eladása!**Muszkai hegyen 4 katasztrális hold
szőlő idei terméssel, hordókkal és
összes felszerelésekkel jutányos
ár és legkényelmesebb feltételek
mellett, elköltözés miatt eladó. A
venni szándékozók tárgyalhatnak
Angelina Tivadarral, Muszkán. 2331**Őszi saison 1907.**most jelent meg eredeti francia
blous album színes divatképekkel
ára K. 1:50 kapható **Inguszli**
és Fia könyv- és papírkereskedé-
sében Arad, Telefon 517. 361**Magányos ház,**vizvezetékekkel, szép pincével, nyári
konyhával, 2 szoba, konyha, elő
szoba, veranda és kerttel együtt,
november hó elsejére kiadó Lipót-
utca 10/a. Bővebbet özv. Gömör
Józsefnél, szőlőbirtokos Kova-
szinc. 2328**Egy ügyes kereskedő segéd,**a ki a fűszer-, rőfös- és rövidárut
teljesen érti, jó eladó, magyar, né-
met és román nyelvet teljesen
birja, azonnali belépésre kerestetik.
Irsai Samu, Világos. 2312**Egy ügyes kereskedő segéd,**üzletvezető helyettes, vidéki fo-
gyasztási szövetkezetnél azonnal
alkalmazást nyer. A román nyelv
ismerete szükséges. Ajánlatokat
„Szorgalmas“ jelige alatt továbbít
a kiadóhivatal. 2179**Férfi ruhák****teljesen jó állapotban**
eladó. Bővebbet Teleky-
utca 10.**Régi fegyverek.**pisztoly, karabélyok, stb. jó álla-
potban megvételre kerestetnek. Cím
a kiadóhivatalban.**Vámmalom**(Temesmegyében) szakembernek
bérbe vagy elszámolásra átadandó.
Bővebbet a kiadóhivatalban. 2327**Mesés szép lesz**
minden hölgy

a Hajós-féle vilóghirű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,bőrvörösséget és mindennemű arcztisztát-
lanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.A párisi és londoni hygienicus kiállításon nagy aranyérmekkel, ke-
resztel és díszoklevéllel kitüntetve.**Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.**Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor.
és Ibolya hölgyor 1 korona 20 fillér.Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól.
A bevásárlásnál csakis **Hajós-féle aradi készítményeket** tessék
kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában

Arad, Andrássy-tér 22., a megyeházzal szemben,

további Földes Kelemen, Kossuth Pál, Ring Lajos, Hauer Lajos, Vojtek
Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészek áránál és Vojtek és Wolaz droguáriájában.**Hordódugó!****A szüreti idény alkalmával**a szőlőbirtokosok figyelmébe ajánlom a raktáromon
levő legjobb minőségű**H O R D Ó D U G Ó I M A T**kőris és tölgyfából, azonkívül hársfából készült **vakesap** (srédli)
és nagyválasztéku **borcsapjaimat.**

Tisztelettel

2289

BAUER GYULA Arad, Minorita-palota.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.